

Huddinge

**RAPPORT
GYMNASIE- OCH ARBETSMARKNADSFÖRVALTNINGEN**

Datum
2021-01-12

Diarienummer
GAN-2021/18.603

Genomlysning Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet
Programutbud, lokaler och skolenhet

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	2
Uppdrag.....	2
Genomförande.....	2
Disposition	2
Begrepp	2
Befolkningsutveckling, behov av gymnasieplatser, gymnasierregionen	2
Programutbud utifrån arbetsmarknadens behov	4
2. Programutbud	6
Elevs val till gymnasiet	6
Nuvarande programutbud.....	6
Nationella program	7
Introduktionsprogrammen	10
Gymnasiesärskolan	11
Resonemang om framtida programutbud.....	11
3. Lokaler	14
Historik.....	14
Särskilda lokalbehov	15
Utreda tre alternativ för framtida lokalutnyttjande	16
Alternativ 1) Behålla befintliga lokaler med effektivare lokalanvändning	16
Alternativ 2) Inrymma hela eller delar av verksamhet i den ena skolbyggnaden.....	17
Alternativ 3) Nya lokaler	19
4. Skolenhet.....	20
Definition av begreppet skolenhet och statsbidrag	20
Skolenhet och statsbidrag.....	21
Skolstorlek	22
Blandning av program.....	23
Effektivisering av tjänster	25
Skolkultur.....	25
5. Sammanfattande diskussion.....	26
Avveckling av yrkesprogram och/eller introduktionsprogram på Sågbäcksgymnasiet	26
Verksamheterna kan bedrivas i befintliga skolbyggnader alternativt delar av en verksamhet kan förflyttas till den andra skolbyggnaden.....	27
Skolorna kan organiseras som två eller en skolenhet.....	27

Bilagor

Bilaga 1 – Utredning hyra av kontorshuset gymnasietorget 1

Bilaga 2 – Programutbud 2021-2022

Bilaga 3 – Genomlysning av programutbudet

1. Bakgrund

Uppdrag

Direktören för gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen har initierat en utredning avseende lokaler, skolenhet samt programutbud på Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet utifrån bakgrunden att skolorna historiskt har rymt fler elever samt att Sågbäcksgymnasiet främst har yrkesprogram och introduktionsprogram, medan Huddingegymnasiet främst har högskoleförberedande program. Utredningens uppdrag är att förutsättningslöst undersöka områdena lokaler, skolenhet och programutbud i syfte att få effektivare användning av lokalerna och belysa fördelar och nackdelar med de olika alternativen. I utredningen ska befolkningsutvecklingen beaktas.

Genomförande

Utredningen har genomförts av en arbetsgrupp bestående av rektor från Huddingegymnasiet, biträdande rektor från Sågbäcksgymnasiet samt huvudskyddsombud för gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen. Arbetsgruppen har letts av en projektledare från gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen. Arbetsgruppens arbete redovisas i föreliggande rapport. Utredningen har pågått under september till december månad.

Disposition

Rapporten består av ett avsnitt för varje område följt av en sammanfattande diskussion. Nedan följer ett avsnitt om befolkningsutveckling, behov av gymnasieplatser och en gemensam gymnasierregion i Stockholms län.

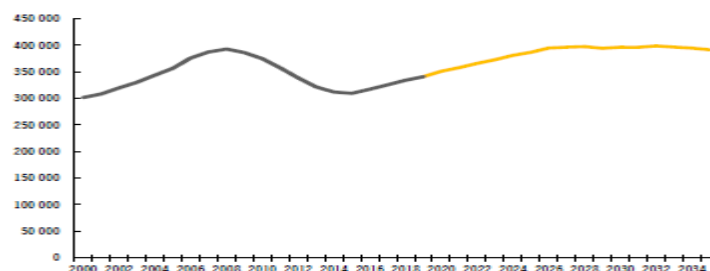
Begrepp

I rapporten återfinns begreppen trygghet samt attraktiv skola. För trygghet används Tryggare Sveriges definition: individens upplevelse av säkerheten/risken. Attraktiv skola definieras som en skola som elever väljer att studera vid.

Befolkningsutveckling, behov av gymnasieplatser, gymnasierregionen

Sedan 2015 ökar antalet ungdomar i gymnasieåldern i riket igen. 2028 beräknas antalet gymnasieungdomar stabiliseras under en tioårsperiod.¹

Figur 1: Antal gymnasieungdomar 16-18 år i riket år 2000-2019 och prognos till 2035

Källa: SCB.

Huddinge kommun prognostiserar en likartad ökning som i riket. Kommunen beräknar att antalet ungdomar i gymnasieåldern kommer att öka fram till 2029 med drygt 1000 elever.²

¹ Statens offentliga utredningar, 2020:33, *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning*, s 91.

² Huddinge kommun, *Befolkningsprognos 2020-2029*.

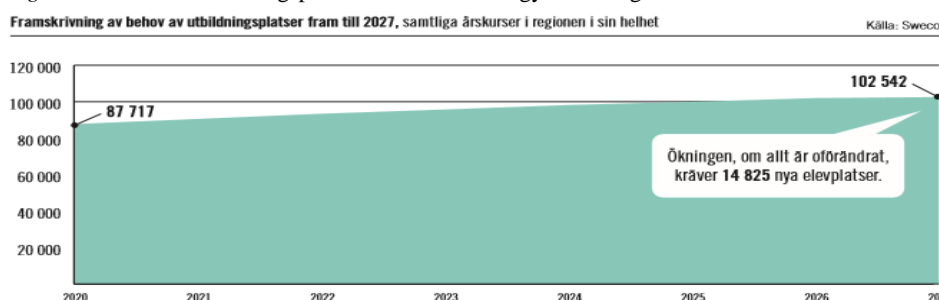
Tabell 1: Befolkningsprognos 16-18 år i Huddinge kommun

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
16-18 år	4223	4365	4510	4630	4695	4860	4930	5080	5110	5210	5265

Källa: Uppgifter från Huddinge kommun, *Befolkningsprognos 2020-2029*, egen bearbetning.

Huddinge kommun ingår i en gemensam gymnasierregion för de nationella programmen tillsammans med övriga kommuner i Stockholms län, Håbo kommun och region Stockholm.³ Det innebär att samtliga ungdomar inom kommunerna söker till de nationella gymnasieutbildningarna på lika villkor. Storsthlm prognostiserar en likartad utveckling som i riket, antalet gymnasieungdomar förespås öka från nästan 88 000 till drygt 102 000 ungdomar i samtliga årskurser mellan år 2020 och 2027. Det ger ett behov av knappt 15 000 nya gymnasieplatser. Antalet 16-åringar kommer att öka kontinuerligt under kommande år med en topp 2026 för att sedan plana ut under de efterföljande åren.⁴

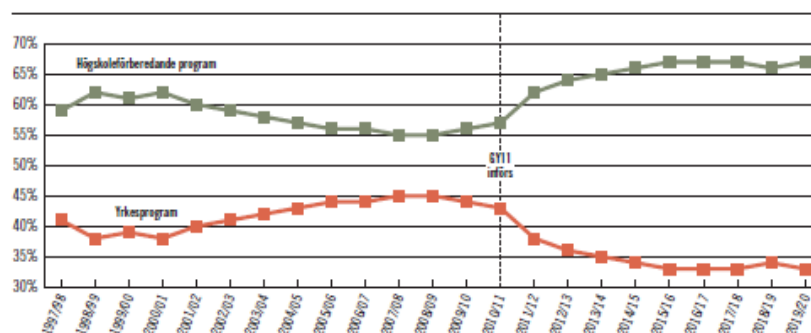
Figur 2: Behov av utbildningsplatser fram till 2027 i gymnasierregionen

Källa: Från Storsthlm, *Gymnasiebehovet 2020 - Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion*.

Utifrån dagens sökmönster prognostiserar Storsthlm ett ökat behov av gymnasieplatser inom högskoleförberedande program och introduktionsprogram, men ett minskat behov inom yrkesprogram. Samtliga högskoleförberedande program prognostiseras ha ett ökat behov av gymnasieplatser, framförallt inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Yrkesprogrammen prognostiseras ha ett minskat behov av platser, med undantag för el- och energiprogrammet samt de tre riksrekryterande yrkesprogrammen flygteknik, marinteknik och sjöfartsutbildning.

Figur 3: Uppdelning av elever i årskurs 1 högskoleförberedande program och yrkesprogram, riket

Källa: Från Storsthlm, *Gymnasiebehovet 2020 - Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion*

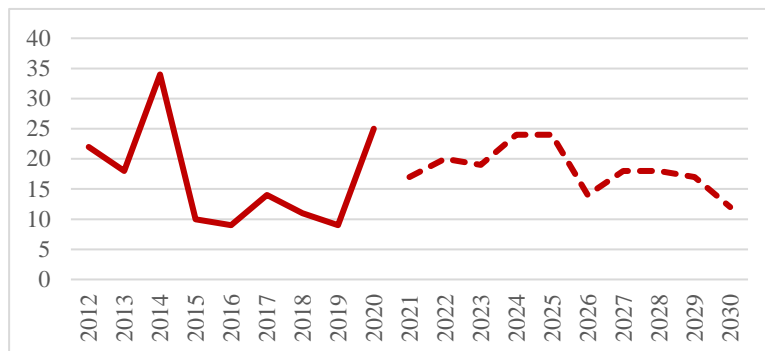
Antalet elever inom yrkesprogram har sjunkit kraftigt sedan gymnasieskolan reformerades 2011, för att därefter plana ut (se figur 3).

³ Storsthlm *Samverkansavtal om gymnasieutbildning*.

⁴ Storsthlm *Gymnasiebehovet 2020 - Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion*.

I gymnasiesärskolan har antalet elever varierat något över åren, mellan 9 till 34 stycken/år. Utifrån nuvarande antal elever i grundsärskolan prognostiseras antalet folkbokförda elever i Huddinge kommun som börjar i årskurs 1 fram till år 2030 variera mellan 12-25 elever. Det innebär att elevflödet är ungefär som tidigare år. Storshlm prognostiserar att antalet gymnasiesärskoleelever i årskurs 1 i regionen ökar med cirka 75 till totalt 355 elever till år 2027. 2019 fanns dock 266 obesatta platser till slutantagningen så behovet täcks inom nuvarande utbud.⁵

Figur 4: Antalet folkbokförda elever i Huddinge kommun i gymnasiesärskolan, historik 2012-2020 och prognos fram till 2030

Källa: Uppgifter från Huddinge kommun, egen bearbetning.

Programutbud utifrån arbetsmarknadens behov

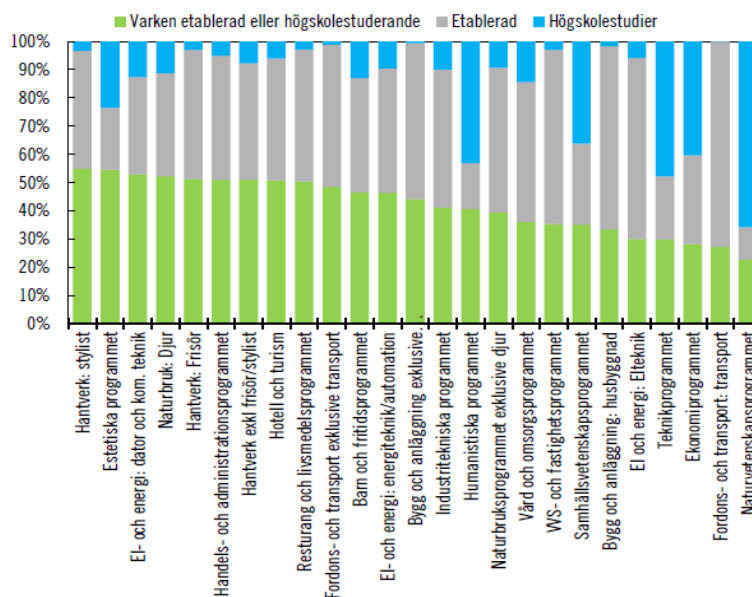
SOU 2020:33 (nedan kallad SOU) har haft i uppdrag att bland annat föreslå en regionalt baserad modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning i syfte att trygga den regionala och nationella kompetensförsörjningen, effektivisera resursutnyttjandet och förbättra tillgången till ett allsidigt utbud av hög kvalitet. SOU:n ser att det finns ett stort behov av yrkesutbildade i arbetslivet samtidigt som utbudet av gymnasieplatser utgår från elevernas önskemål vilket leder till en kompetensbrist inom vissa branscher och sämre framtidsförutsättningar för ungdomarna. SOU:n konstaterar att kostnaderna för gymnasial utbildning har ökat och förklarar det med att utbildningsanordnare snarare konkurrerar än samverkar vilket leder till ineffektivt resursutnyttjande. SOU:n föreslår att utbudet ska formas med hänsyn till både elevernas efterfrågan och arbetsmarknadens behov genom att Skolverket sätter regionala ramverk för utbudet som kommunala och fristående huvudmän utgår från för ett gemensamt utbildningsutbud. Föreslagen föreslås träda i kraft hösten 2024 och hösten 2026.⁶ Idag erbjuds gymnasieutbildning inom gymnasierregionen utifrån elevernas önskemål. Om föreslagen träder i kraft förändras förutsättningarna för planering och dimensionering av gymnasieutbildning inom gymnasierregionen och behovet av yrkesplatser kommer troligtvis att vara högre än Storsthlm's prognos (se ovan om behov av [gymnasieplatser](#)).

⁵ Storsthlm *Gymnasiebehovet 2020 - Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion*.

⁶ Statens offentliga utredningar, 2020:33, *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning*.

Figur 5: Antalet ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller högskolestuderande 2 år efter gymnasieutbildning

Källa: Från Statens offentliga utredningar, 2020:33, *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning*, s 170.

SOU:n har sammanställt hur stor andel av eleverna som studerar eller arbetar två efter gymnasiestudier. Elever som har gått el- och energiprogrammet inriktningen elteknik eller fordons- och transportprogrammet inriktningen transport har högst andel elever som är etablerade på arbetsmarknaden, medan elever från teknikprogrammet och naturvetenskapsprogrammet har högst andel som studerar. Elever som har gått hantverksprogrammets inriktning stylist samt el- och energiprogrammets inriktning dator- och kommunikationsvetenskap eller naturbruksprogrammets inriktning djur har lägst grad av etablering på arbetsmarknaden.⁷

⁷ Statens offentliga utredningar, 2020:33, *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning*, s 170.

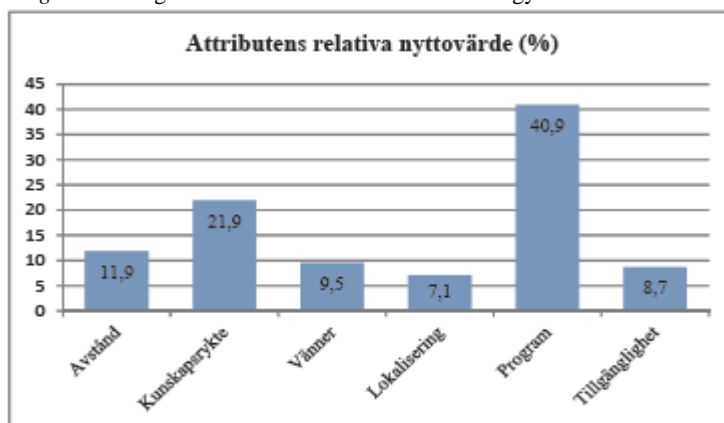
2. Programutbud

Utredningen har haft i uppdrag att förutsättningslöst undersöka lokaler, skolenhet och programutbud. Avseende programutbud ska en genomlysning genomföras kopplat till utbud i Stockholms samverkansområde, kommunerna i region syd och söktryck.

Elevers val till gymnasiet

I en avhandling från 2019 undersöks vilka faktorer som är viktigast för ungdomar när de väljer gymnasieskola. Studien visar att program har störst vikt för ungdomarna, följt av kunskapsrykte och avstånd, men att det skiljer sig mellan elevgrupper.⁸

Figur 6: Viktigaste faktorerna för elevernas val till gymnasiet

Källa: Från Thelin, Mikael (2019) *Valfrihetens geografi och rationella gymnasieval*.

För elever med höga betyg var program i högre utsträckning en viktig faktor, medan för elever med lägre betyg var närhet oftare en viktig faktor. Studien har genomförts genom att elever har fått välja bland ett antal fiktiva skolenheter med vissa förutbestämda karaktärsdrag.⁹

Nuvarande programutbud

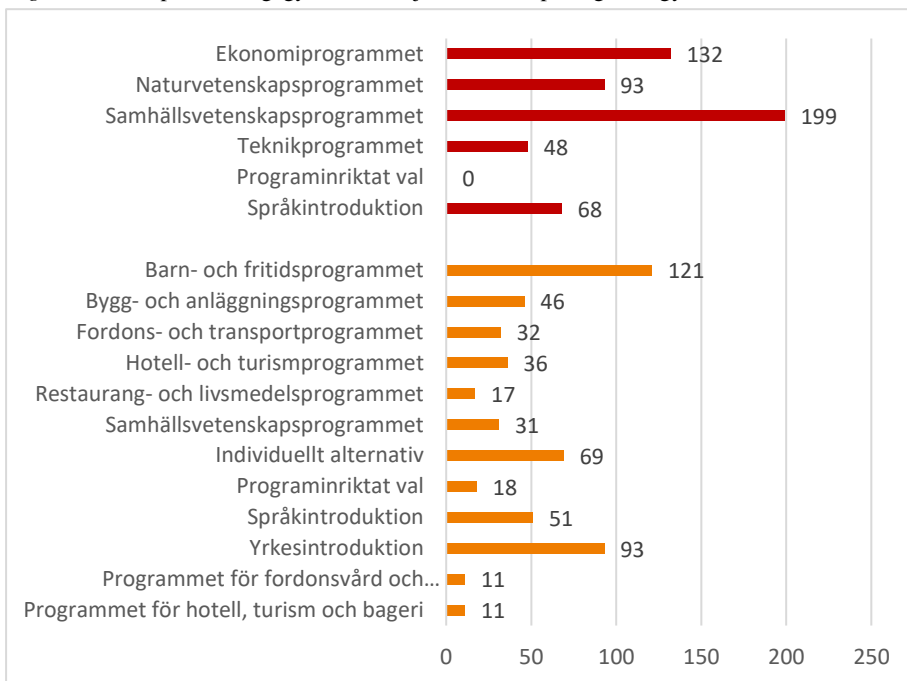
Huddingegymnasiet erbjuder fyra högskoleförberedande program varav ett för elever inom autismspektrat samt två introduktionsprogram. Sågbäcksgymnasiet erbjuder fem nationella yrkesprogram, ett högskoleförberedande program, samtliga introduktionsprogram samt två nationella program inom gymnasiesärskolan. Sågbäcksgymnasier erbjuder lärling inom flera studievägar. Båda skolorna erbjuder tre nationella idrottsutbildningar, hockey, fotboll och basket (se vidare [bilaga 2](#)).

⁸ Thelin, Mikael (2019) *Valfrihetens geografi och rationella gymnasieval*.

⁹ Thelin, Mikael (2019) *Valfrihetens geografi och rationella gymnasieval*.

Figur 7: Utbud på Huddingegymnasiet följt av utbudet på Sågbäcksgymnasiet, antal elever.

Källa: Uppgifter från ungdoms- och elevdatabasen, inskrivna elever per 2020-12-10, egen bearbetning.

Nationella program

Hemkommunen ska erbjuda ett allsidigt urval av nationella gymnasieutbildningar samt gymnasiesärskoleutbildningar genom att anordna själv eller genom samverkan med andra kommuner eller regioner. Ett allsidigt urval beskrivs i förarbetena som hälften av programmen.¹⁰

Huddinge kommun ingår i ett samverkansområde med de andra kommunerna i Stockholms län, den så kallade gymnasierregionen (se vidare [gymnasierregionen](#)). Inom gymnasierregionen och i kluster syd erbjuds samtliga nationella program och nästan alla nationella inriktningar. Kluster syd består av Huddinge, Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje kommun. Huddinges kommunala skolor erbjuder 14 av 18 nationella program.¹¹

En genomlysning har genomförts av samtliga program utifrån prognosticerat framtida behov, utbud i gymnasierregionen/Stockholms stad/kluster syd/Huddinge, förstahandssökanden och i förekommande fall kunskapsresultat (se bilaga 3). Utifrån utbud visar genomlysningen att samtliga studievägar som erbjuds på Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet erbjuds i gymnasierregionen och i kluster syd. Samtliga program som anordnas på Huddingegymnasiet anordnas också på någon av kommunens andra gymnasieskolor, medan de yrkesprogram som anordnas på Sågbäcksgymnasiet endast erbjuds på Sågbäcksgymnasiet.¹²

¹⁰ Skollagen 15 kap 30 §, 16 kap 42 § 17 kap 27 § Proposition 1990/91:85 *Växa med kunskaper*; Storsthlm Gymnasiebehovet 2020 - *Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion*.

¹¹ *Samverkansavtal om gymnasieutbildning* <https://www.storsthlm.se/utbildning-och-arbetsmarknad/gemensam-gymnasierregion/samverkansavtal-om-gymnasieutbildning.html> [2020-12-09],

¹² *Kommentar*: Barn- och fritidsprogrammet inriktning socialt arbete samt hotell- och turismprogrammet, turism och resor erbjuds inte i kluster syd. Från hösten 2021 kommer inriktningen socialt arbete kommer att slås ihop med pedagogiskt arbete och inriktningen turism och resor kommer att slås ihop med hotell och konferens som erbjuds inom kluster syd.

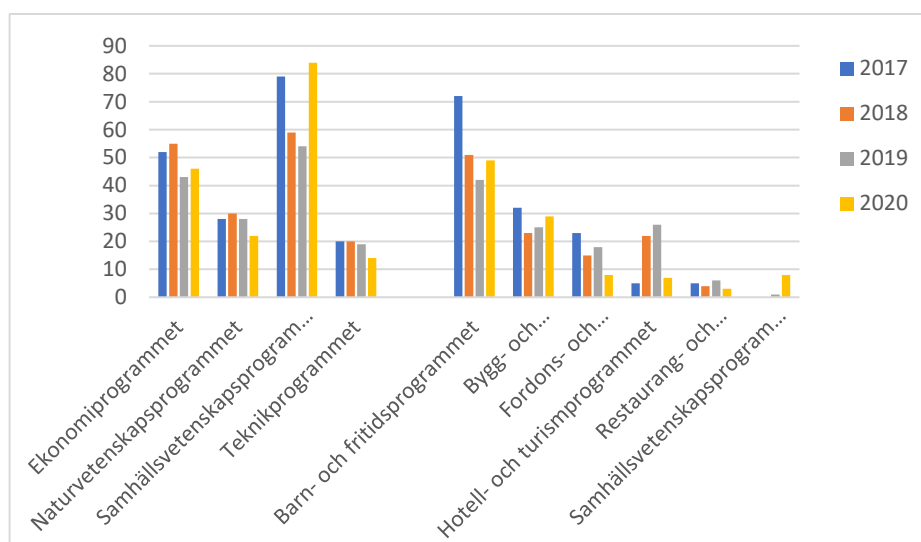

Genomlysningen visar ökade kunskapsresultat på ekonomiprogrammet och på samhällsvetenskapsprogrammet, men minskade resultat på barn- och fritidsprogrammet och bygg- och anläggningsprogrammet. Övriga program hade för få elever för att Skolverket ska redovisa resultat eller endast marginella förändringar i kunskapsresultat. För flera program har Huddingegymnasiet andra högsta resultatet av tre kommunala gymnasieskolor som har haft studenter 2020.

Utifrån perspektivet antal förstahandssökanden var de tre program med flest förstahandssökanden 2020 samhällsprogrammet på Huddingegymnasiet, barn- och fritidsprogrammet på Sågbäcksgymnasiet samt ekonomiprogrammet på Huddingegymnasiet. De tre programmen med minst antal förstahandssökanden var restaurang- och livsmedelsprogrammet, hotell- och turismprogrammet samt fordons- och transportprogrammet/samhällsvetenskapsprogrammet på Sågbäcksgymnasiet. Teknikprogrammet på Huddingegymnasiet har en nedåtgående trend, medan de övriga programmen varierar över åren. Sedan 2019 erbjuds ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet på Widerströmska gymnasiet vilket kan ha påverkat antalet förstahandssökanden på Huddingegymnasiet.

Figur 8: Antal förstahandssökanden till Huddingegymnasiet (vänster) respektive Sågbäcksgymnasiet (höger) 2017-2020

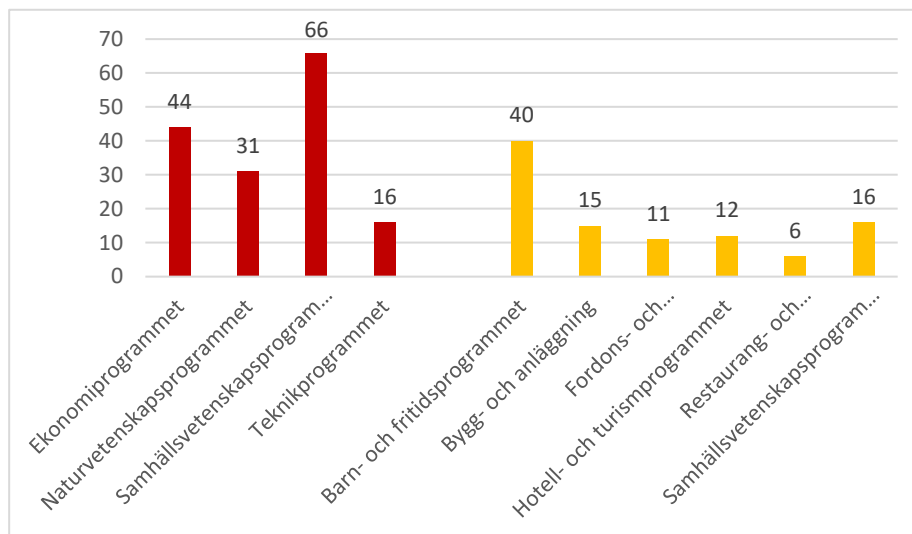

Källa: Uppgifter från databasen Indra analys för slutantagningen, egen bearbetning.

Sågbäcksgymnasiet har generellt relativt få förstahandssökanden till vissa program, men det tillkommer elever i samband med skolstarten, till exempel sökte fem elever fordons- och transportprogrammet i förstahand, men idag studerar elva elever i årskurs 1, åtta elever sökte samhällsvetenskapsprogrammet men idag studerar 21 elever i årskurs 1. Det beror främst på att elever inte kommer in på sitt förstahandsval och/eller gör sena val.

Figur 9: Genomsnittligt antal elever/program/årskurs för Huddingegymnasiet (vänster) respektive Sågbäcksgymnasiet (höger)

Källa: Uppgifter från ungdoms- och elevdatabasen, inskrivna elever per 2020-12-10, egen bearbetning. Samhällsvetenskapsprogrammet på Sågbäcksgymnasiet startade 2019 och finns således endast i två årskurser.

Antalet elever per klass som behövs för att ge en skola ekonomiska förutsättningar för att bedriva utbildningen varierar utifrån program och andra lokala förutsättningar som kostnad för lokaler. Stockholms stad anger att det behövs 30 elever per klass för att få en ekonomi i balans och har klasser på maximalt 32 eller 33 elever. Sweco har i en utredning för Haninge kommun angivit 18 elever på yrkesprogram och 32 elever på högskoleförberedande program som önskad klasstorlek. Samläsning mellan och inom program påverkar de ekonomiska förutsättningarna.¹³

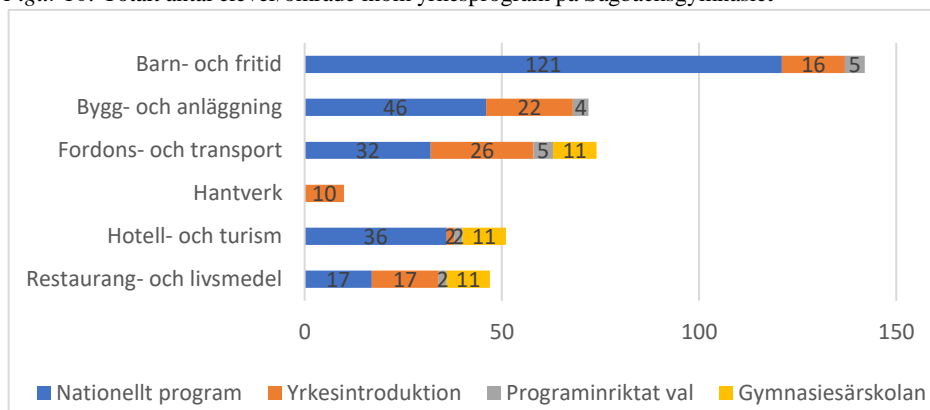
Huddingegymnasiet tar emot fem hela klasser: 1 ½ klass på ekonomiprogrammet, 1 klass på naturvetenskapsprogrammet, 2 klasser på samhällsvetenskapsprogrammet, ½ klass på teknikprogrammet. Teknikprogrammet och ekonomiprogrammet samläser gymnasiegemensamma ämnen och naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet samläser vissa programgemensamma ämnen och inriktningsämnen.

Även på Sågbäcksgymnasiet sker samläsningar inom kurser, bland annat inom hotell- och turismprogrammet och restaurang- och livsmedelsprogrammet och mellan nationella program och introduktionsprogrammen. Organiseringen av nationella program, introduktionsprogram och i viss mån gymnasiesärskolan är ömsesidigt beroende av varandra och det finns organisatoriska och ekonomiska fördelar med att erbjuda programmen på samma skola genom samläsningar, pedagogiskt utbyte, gemensamma lokaler, lärverktyg, gemensamma lärresurser och kollegiala utbyten. Vidare finns ett samarbete med vuxenutbildningen där Sågbäcksgymnasiet anordnar utbildning för vuxenstuderande inom bygg- och anläggning, inriktningen måleri där samordningsvinster finns för framförallt lokaler och lärresurser.

¹³ Stadsrevisionen (2018:12) *Styrning av gymnasieskolornas ekonomi och verksamhet*; Sweco (2018) *Elevprognos och lokalutredning för gymnasieskola och vuxenutbildning i Haninge kommun – sikte mot år 2037*.

Figur 10: Totalt antal elever/område inom yrkesprogram på Sågbäcksgymnasiet

Källa: Uppgifter från ungdoms- och elevdatabasen, inskrivna elever per 2020-12-10, egen bearbetning.

Kommentar: Programmet för hotell, restaurang och bageri (11 st) är ingår både i hotell- och turismprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet.

Flera nationella program på Sågbäcksgymnasiet har idag få elever, men tillsammans med elever från introduktionsprogram och gymnasiesärskolan blir antalet fler.

Introduktionsprogrammen

Hemkommunen ska erbjuda samtliga introduktionsprogram, genom att anordna själv eller genom samverkan med andra kommuner eller regioner. För ett av introduktionsprogrammen, programinriktat val, ska hemkommunen erbjuda ett allsidigt urval av nationella program som programmet inriktas mot. Det finns inga motsvarande bestämmelser om ett allsidigt urval för yrkesintroduktion. Huddinge kommun anordnar samtliga introduktionsprogram och ingår inte i någon samverkan om introduktionsprogrammen. I Stockholms län ingår 22 kommuner/regioner i samverkan för programinriktat val samt yrkesintroduktion i grupp. Huddinge, Botkyrka, Haninge, Stockholm och Södertälje kommun ingår inte i samverkansavtalet.¹⁴

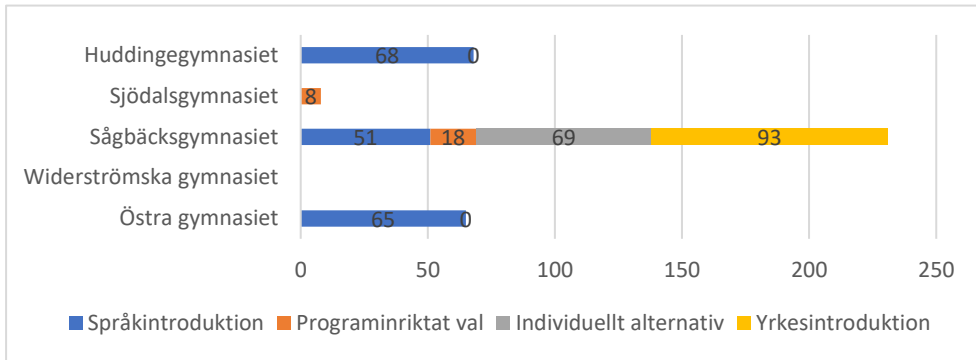
Majoriteten av eleverna som studerar introduktionsprogrammen studerar idag på Sågbäcksgymnasiet. Sågbäcksgymnasiet erbjuder samtliga introduktionsprogram. Individuellt alternativ erbjuds både på huvudenheten Sågbäcksgymnasiet samt på Klippan som är lokaliserad i Flemingsberg. Huddingegymnasiet och Östra gymnasiet har språkintroduktion samt erbjuder plats inom programinriktat val. Sjödalsgymnasiet har ett fåtal platser inom programinriktat val. Widerströmska gymnasiet erbjuder inget introduktionsprogram.¹⁵

¹⁴ Skollagen 17 kap 16 §.; *Kommentar:* De kommuner som ingår i samverkansavtal är Upplands Väsby, Vallentuna, Österåker, Värmdö, Järfälla, Ekerö, Salem, Tyresö, Upplands-Bro, Nykvarn, Täby, Danderyd, Sollentuna, Nacka, Sundbyberg, Solna, Vaxholm, Norrtälje, Sigtuna, Nynäshamn, Håbo, och Lidingö samt Region Stockholm avseende Berga naturbruksgymnasium.

¹⁵ *Kommentar:* 2020 har ingen elev antagits till programinriktat val på Huddingegymnasiet och Östra gymnasiet.

Figur 11: Totalt antal elever på introduktionsprogram uppdelat per skola och per inriktning

Källa: Uppgifter från ungdoms- och elevdatabasen, inskrivna elever per 2020-12-10, egen bearbetning.

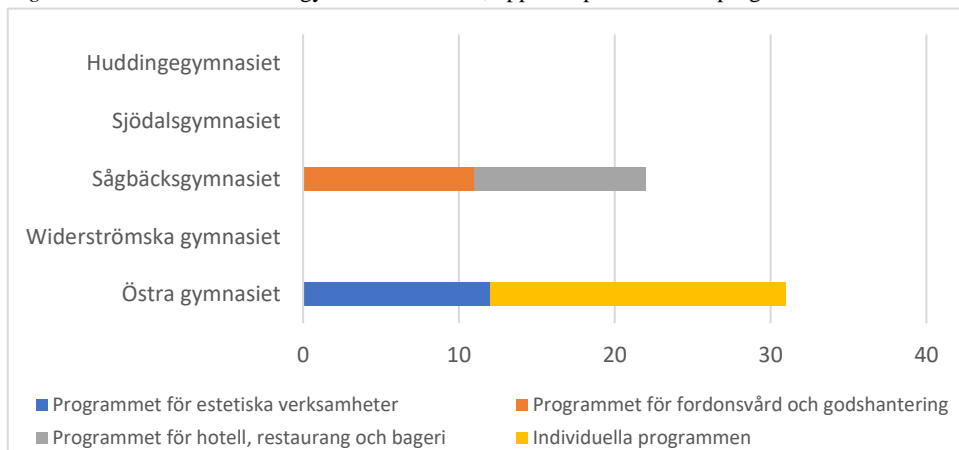
Majoriteten (80 procent) av eleverna på introduktionsprogrammen i de kommunala gymnasieskolorna är folkbokförda i Huddinge kommun, övriga bor i andra kommuner.

Gymnasiesärskolan

Hemkommunen ska erbjuda ett allsidigt urval av gymnasiesärskoleutbildningar genom att anordna själv eller genom samverkan med andra kommuner eller regioner. Ett allsidigt urval beskrivs i förarbetena som hälften av programmen.¹⁶

För gymnasiesärskolan anordnar Huddinge kommun utbildningarna i egen regi och ingår inte i någon samverkan. Huddinge kommun erbjuder fyra av nio program inom gymnasiesärskolan, två på Sågbäcksgymnasiet och två på Östra gymnasiet. Det innebär att kommunen anordnar gymnasiesärskola i centrala delarna av Huddinge samt i kommunens östra delar. Knappt 60 procent av eleverna är folkbokförda i Huddinge kommun och drygt 40 procent är folkbokförda i andra kommuner. Majoriteten av de elever som inte är folkbokförda i Huddinge kommun studerar på Sågbäcksgymnasiet.

Figur 12: Totalt antal elever i gymnasiesärskolan, uppdelat per skola och program

Källa: Uppgifter från ungdoms- och elevdatabasen, inskrivna elever per 2020-12-10, egen bearbetning

Resonemang om framtida programutbud

Utredningen konstaterar att det är få elever som söker yrkesprogram generellt i riket och inom gymnasierregionen samt att behovet prognostiseras att minska inom ett par år. Få elever söker

¹⁶ Skollagen 18 kap 34 §; Proposition 1990/91:85 *Växa med kunskaper*; Storsthlm *Gymnasiebehovet 2020 - Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion*.

och studerar fordons- och transportprogrammet, hotell- och turismprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet på Sågbäcksgymnasiet och även om introduktionsprogrammen inkluderar speglar denna trenden i gymnasierregionen där elevvolymerna är tämligen små. Skolan har på olika sätt försökt öka programmets attraktivitet, men de små elevvolymerna kvarstår. Samtliga utbildningar tillför mycket till skolan genom bland annat samarbete med kocklaget Culinary team, restaurangservering och att reparera bilar.

Utredningen bedömer att om ett eller flera yrkesprogram ska avvecklas bör det i förstahand vara hotell- och turismprogrammet. Hotell- och turismprogrammet har minst antal elever inom introduktionsprogrammen och en avveckling av detta program bedöms ha minst påverkan på övrig verksamhet. Det kan finnas samordningsvinster om hotell- och turismprogrammet erbjuds på en skola som anordnar ekonomiprogrammet. Då programmet prognostiseras ha minskat behov av gymnasieplatser är förutsättningarna osäkra för en omlokalisering.

Om ett nationellt program avvecklas bör detsamma ske med yrkesintroduktion och programinriktat val mot detta yrkesprogram då dessa introduktionsprogram bör erbjudas samordnat med yrkesprogrammet för att få organisatoriska och ekonomiska samordningsvinster.

Utredningen bedömer att Huddinge kommun uppfyller kravet på att erbjuda ett allsidigt urval av nationella program även yrkesprogram avvecklas. Däremot kan en avveckling av programinriktat val mot ett eller båda av programmen innebära att Huddinge kommun behöver erbjuda ett större utbud av programinriktat val, antingen på kommunens andra kommunala gymnasieskolor eller genom att träffa samverkansavtal med andra kommuner/regioner.

Sågbäcksgymnasiet har idag en hög andel av kommunens utbud av introduktionsprogram. Det finns fördelar med att ett koncentrerat utbud av introduktionsprogram med större elevvolym som kan ge större elevgrupper, mer organisatorisk flexibilitet och bättre ekonomiska förutsättningar, men ett koncentrerat utbud av introduktionsprogram kan också innebära minskad attraktivitet till skolan. En jämförelse kan göras med Stockholms stad där samtliga skolor erbjuder ett till tre introduktionsprogram, undantaget Norra reals gymnasium och P A Fogelströms gymnasium. Utredningen föreslår därför att antalet introduktionsprogram på skolan bör minska för att få en bättre balans av programutbud på skolan.

Som beskrivits ovan finns det organisatoriska fördelar av att samla yrkesprogram, yrkesintroduktion och programinriktat val mot detta yrkesprogram på samma skola. Sågbäcksgymnasiet bör därför fortsätta anordna yrkesintroduktion och programinriktat mot de nationella program som skolan fortsättningsvis erbjuder och att språkin introduktion och/eller individuellt alternativ omlokaliseras. Individuellt alternativ erbjuds idag både på Sågbäcksgymnasiet samt på Sågbäcksgymnasiets enhet Klippan som är lokaliserad i Flemingsberg. En omlokalisering av individuellt alternativ skulle kunna omfatta båda enheterna eller den ena. En omlokalisering av program kan påverka intäkterna för skolan och behöver planeras med god framförhållning för att möjliggöra förändring av skolans organisation. Kvarvarande elevvolymerna på introduktionsprogrammen behöver vara tillräckligt stora för att ge organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning.

Gymnasiesärskolan på Sågbäcksgymnasiet har idag visst utbyte med gymnasieskolan, främst avseende lokaler. En avveckling av yrkesprogram innebär viss påverkan på gymnasiesärskolans verksamhet, men utredningen bedömer att gymnasiesärskolan kan fortsätta att bedrivas förutsatt att tillgång till yrkeslokaler kvarstår.

Utredningen ser vissa generella konsekvenser med att avveckla program. Kommunen har ett fortsatt ansvar att erbjuda utbildning, antingen genom att erbjuda gymnasieplats på någon

annan av kommunens gymnasieskolor, komma överens med annan kommunal/regional skola inom regionen om att erbjuda eleven plats eller fortsätta bedriva utbildningen tills kvarvarande årskurser har genomgått sin utbildning. Yrkesprogrammen finns inte på någon annan av kommunens gymnasieskolor vilket försvårar möjligheten att fullfölja utbildningen på någon annan av kommunens gymnasieskolor. Om skolan fortsätter att bedriva utbildningen tills kvarvarande årskurser har fullföljt sin utbildning minskas skolans intäkter under två år samtidigt som att vissa utgifter kvarstår. Vidare finns en risk att befintliga elever i dessa program väljer att söka sig till nya skolor, vilket minskar intäkterna ytterligare. En avveckling kan också leda till övertalighet av lärare, vilket påverkar både den enskilda läraren men även andra gymnasieskolor som anställd lärare vid en senare tidpunkt. Skolan kan dessutom ha lokaler som är särskilt anpassade för programmet och som kan behöva anpassas för ny skolverksamhet samt ha investerat i material som bli inaktuellt.¹⁷

Sågbäcksgymnasiet ser ett behov av ett långsiktigt och hållbart koncept för skolan för att inte riskera en borttynande framtid. En avveckling av program behöver kombineras med en nyetablering av andra program och skolan har tagit fram olika alternativa programscenarion där bland annat ekonomiprogrammet inriktningen juridik och/eller en utökning av inriktningar inom bygg- och anläggningsprogrammet föreslås tillkomma i programutbudet. Ekonomiprogrammet har organisatoriska samordningsvinster med samhällsvetenskapsprogrammet och kan vara ett alternativ för elever som vill läsa ett högskoleförberedande program, men inte har tillräckliga meritpoäng från grundskolan. Ekonomiprogrammet inriktning juridik erbjuds dock för närvarande på tre av kommunens andra kommunala gymnasieskolor. Bygg- och anläggning med inriktningen plåtslageri erbjuds inte inom gymnasiregionen. Den har tidigare erbjudits i norra delen av länet, men avvecklats på grund av för få sökanden. Branschföreträdare ser ett stort behov på arbetsmarknaden av utbildade inom plåtslageri och tror att en utbildning kan vara mer gynnsamma i södra delen av länet. Det är dock osäkert om inriktningen skulle locka tillräckligt många sökanden för att ge utbildningen ekonomiska förutsättningar att bedrivas. Det finns samordningsvinster då Sågbäcksgymnasiet erbjuder två andra inriktningar inom programmet. Etablering av nya program är förenat med kostnader, framförallt ett yrkesprogram som kan ha behov av särskilda lokaler och material.

Huddingegymnasiet ser positivt på nuvarande programutbud och vill fortsätta erbjuda befintliga studievägar.

---

¹⁷ Skollagen 16 kap 37 §.

3. Lokaler

Utredningen har haft i uppdrag att förutsättningslöst undersöka lokaler, skolenhet och programutbud i syfte att få effektivare användning av lokalerna och belysa fördelar och nackdelar med de olika alternativen. Avseende lokaler ska möjligheter att flytta delar eller hela Huddingegymnasiet eller Sågbäcksgymnasiet till den andra skolenheten lokaler utredas och utbildningar med särskilda lokalbehov ska belysas. Vidare ska alternativen nya skollokaler eller befintliga skollokaler med effektivare lokalanvändning utredas. I uppdraget ingår inte att ta fram arkitektförslag eller konkreta byggplaner.

Historik

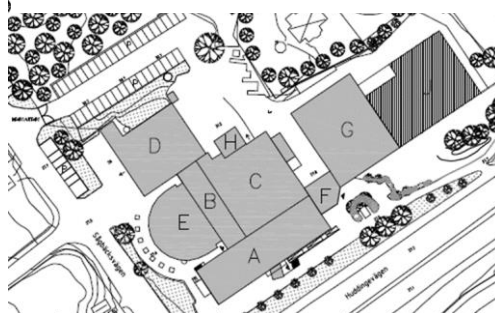
Yrkesutbildningar har erbjudits i Huddinge kommun sedan början av 1900-talet och bedrevs ursprungligen i provisoriska lokaler runt om i kommunen. 1961 invigdes Sågbäcksskolan, numera Sågbäcksgymnasiet, som samlade all yrkesutbildning på samma ställe.¹⁸

Huddingegymnasiet invigdes 1972 och syftade till att erbjuda gymnasieutbildning. I samband med Huddingegymnasiets etablering organiserades yrkesskolan och gymnasieskolan till en skolenhet, Huddingegymnasiet. En gångbro byggdes för att förbinda de två skolbyggnaderna. I anslutning till gymnasieskolan uppfördes även ett kontorshus för att inrymma skol-, social-, personal- och fritidsförvaltning. Intill uppfördes en sport- och simhall. Den totala kostnaden beräknades till 50,4 mnkr och var den största investeringen i kommunens historia.¹⁹

Huddingegymnasiet var nytänkande för sin tid, med en gemensam central korridor, gemensamma studieytor och flera storklassrum med vikväggar för att skapa flexibilitet. Skolan ansågs vara en föredömlig modern svensk gymnasieskola och tog emot många lärarkandidater och studiebesök. I slutet av 1980-talet var Huddingegymnasiet Sveriges största gymnasieskola med cirka 2400 elever och 300 personal. Skolan var tillslut utspridd på 13 olika platser och yrkesskolan hade fått karaktären av *B-skolor med i många fall sämre utrustning och arbetsmiljö*. 1992 beslutades att en ny gymnasieskola, Själdalsgymnasiet, skulle etableras och i samband med det delades Huddingegymnasiet i två skolenheter, Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet.²⁰

Sågbäcksgymnasiet består idag av sju sammanbyggda huskroppar som innehåller undervisningssalar (framförallt A-huset), restaurang- och livsmedelslokaler (E- och B-huset), fordonslokaler (D-huset), samt bygglokaler (G- och J-huset). Vidare finns ett entréhus (F-huset) och en avfallshantering (H-huset). A-, B-, C- och D-huset byggdes 1961. E-huset byggdes 1996, G-huset byggdes 1994, H-huset byggdes 1983 och J-huset byggdes 2018. En stor renovering av Sågbäcksgymnasiet stod färdig 2015. Renoveringen omfattade A-, B- och C-huset samt metodköket i D-

Figur 13: Ritning av Sågbäcksgymnasiet

Källa: Från Huddinge kommun, detaljplanehandlingar kvarteret Sågen och Vattumannen (Sågbäcksgymnasiet)

¹⁸ Huddinge kommun, *Yrkesundervisningen i Huddinge*, Huddinge kommun *Från griffeltavla till IT – ett strövtåg genom Huddinges skolhistoria*, 1999.

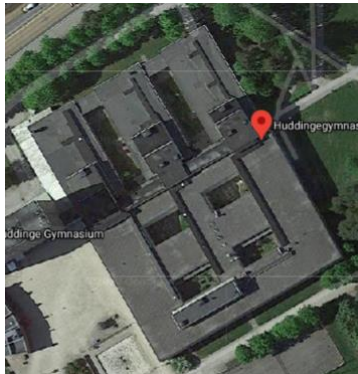
¹⁹ Kommunfullmäktige 1969-09-29 § 260, otryckt förvaltningshistorik; Huddinge kommun, *...och den ljusnande framtid är vår*; Huddinge kommun *Från griffeltavla till IT – ett strövtåg genom Huddinges skolhistoria*, 1999, utbildningsnämnden dnr 1996/68.603.

²⁰ Huddinge kommun, *...och den ljusnande framtid är vår*; Huddinge kommun *Från griffeltavla till IT – ett strövtåg genom Huddinges skolhistoria*, 1999, utbildningsnämnden dnr 1996/68.603.

huset och kostade cirka 100 mnkr. Renoveringen syftade till att modernisera skolan och möta framtidens utbildningskrav. 2018 invigdes en ny bygghall som ersatte temporära byggtält. Den nya bygghallen kostade 22 mnkr..²¹

Figur 14: Satellitbild av Huddingegymnasiet

Huddingegymnasiet stod färdig 1972 och är sammanbyggd med kontorshuset som idag inrymmer socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. När skolan bestod av nuvarande Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet var skolledningen lokaliserad i kontorshuset. Ventilationen renoverades i början av millenniumskiftet och därefter har inga större ombyggnationer skett. Huddinge samhällsfastigheter (HUSF) arbetar med att kartlägga underhållsstatus och underhållsbehov för skolan som beräknas vara färdig under första delen av 2021.²²

Källa: Från Google maps

Särskilda lokalbehov

Utredningen ska ta hänsyn till olika lokalbehov. Utifrån nuvarande programutbud finns det yrkesprogram på Sågbäcksgymnasiet som har behov av ändamålsenliga lokaler för att kunna bedriva utbildningen:

- Byggutbildningarna har behov av bygglokaler för bland annat byggnation och anläggning vid nyproduktion, ombyggnad och renovering. Idag finns en ändamålsenlig bygghall på ca 350 kvm som invigdes 2018.²³
- Fordonsutbildningarna har behov av särskilda fordonslokaler för bland annat diagnostik, fordons- och maskinreparationer, rekonditionering samt däckbyte. Idag finns en större och en mindre fordonsall om totalt ca 675 kvm.²⁴
- Restaurangutbildningarna har behov av särskilda restauranglokaler för bland annat matlagning, servering samt måltidssammansättning. Idag finns ett kök med tillhörande restaurangdel samt metodkök om totalt ca 500 kvm. Lokalerna är ändamålsenliga och renoverades 2015.²⁵

Sågbäcksgymnasiet saknar metodsalar för barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet samt yrkesintroduktion mot dessa program. Idag sker metodundervisningen genom alternativa lösningar, till exempel genom användning av idrottshallen.

²¹ Uppgifter från Sågbäcksgymnasiet, *Lokalförsörjningsplan 2017-2019 med inriktning för åren 2020-2031 för gymnasienämnden*, beslutad av gymnasienämnden 2016-11-09 § 5, Uppgifter från HUSF 2020-10-29; Uppgifter från Sågbäcksgymnasiet.

²² Information per mail från Huddinge samhällsfastigheter 2020-11-04.

²³ Skolverket, *Bygg- och anläggningsprogrammet. Kommentar*: Byggutbildningarna är Gymnasieskolans bygg- och anläggningsprogram samt yrkesintroduktion mot bygg- och anläggningsprogrammet.

²⁴ Skolverket, *Fordons- och transportprogrammet. Kommentar*: Fordonsutbildningarna är gymnasieskolans fordons- och transportprogram, introduktionsprogrammet yrkesintroduktion mot fordons- och transportprogram samt gymnasiesärskolans program för fordonsvård och godshantering.

²⁵ Skolverket, *Restaurang- och livsmedelsprogrammet. Kommentar*: Restaurangutbildningarna är: gymnasieskolans fordons- och transportprogram, introduktionsprogrammet yrkesintroduktion mot fordons- och transportprogram samt gymnasiesärskolans program för fordonsvård och godshantering.

Huddingegymnasiet har lokaler som inte finns i Sågbäcksgymnasiet, bland annat skolrestaurang, laborationssalar, salar för estetisk verksamhet, stor skrivsal, datalaborationshall samt datasal för teknikprogrammet samt lokaler anpassade för verksamheten för elever inom autismspektrat. Vidare har Huddingegymnasiet behov av fler och större teorisalår än som finns i Sågbäcksgymnasiet. Därutöver finns det särskilda lokallösningar som fungerar väl på respektive skola, till exempel att elevhälsan sitter samlad och avskilt på Huddingegymnasiet, samt behov av lokalanpassningar av befintliga lokaler.

Tabell 2: Särskilda lokaler i ena skolan som inte finns i den andra skolbyggnaden

Huddingegymnasiet	Sågbäcksgymnasiet
Skolrestaurang	Yrkeslokaler <ul style="list-style-type: none"> • Fordons- och transportlokaler • Restaurang- och livsmedelslokaler • Bygg- och anläggningslokaler
Salar för estetisk verksamhet	Lokaler för pilotprojektet <i>Min skola</i>
Laborationssalar för kemi, fysik, biologi	Lokaler för Klippan (lokaliserad i Flemingsberg).
Datasal och datalaborationshall teknikprogrammet	
Stor skrivsal	
Lokaler för verksamhet för elever inom autismspektrat	

Källa: Utredningens egna uppgifter.

Utredningen bedömer att yrkeslokalerna är mest komplicerade och kostsamma att omlokalisera.

Utreda tre alternativ för framtida lokalutnyttjande

I uppdraget ingår att utreda tre alternativ för framtida lokalutnyttjande: 1) behålla befintliga lokaler med effektiva lokalanvändning, 2) Inrymma hela eller delar av verksamheten i en skolbyggnad eller 3) nya lokaler. Med effektivare lokalanvändning åsyftas antal elever/kvadratmeter utifrån byggnadens förutsättningar. Alternativen utreds nedan.

Alternativ 1) Behålla befintliga lokaler med effektivare lokalanvändning

Utredningen ska undersöka befintliga skollokaler med effektivare lokalanvändning.

Ett alternativ är att bibehålla befintliga lokaler som idag. Utredningen bedömer att Huddingegymnasiet har ändamålsenliga lokaler för utbildningsverksamhet, men att det finns behov av ytskiktsrenovering för att bidra till trivsamt arbetsmiljö för eleverna samt öka skolans attraktivitet. En del renoveringar har skett genom åren, men det kommer att finnas behov i framtiden av renoveringar som till exempel av skolrestaurangen. I skolan finns det ett mörkerrum från fotoundervisning som idag inte används och ett flertal estetiska salar som nyttjas i mindre omfattning. Mörkerrummet saknar fönster och kan inte iordningsställas till teorisal, men däremot till förråd, datosal eller bildvisningslokal. De estetiska salarna skulle kunna iordningsställas och nyttjas i större omfattning. Utifrån nuvarande programutbud finns det tillräckligt med salar. En effektiv användning av lokalerna skulle kunna vara att bereda ytterligare gymnasieplatser.

Sågbäcksgymnasiets lokaler genomgick 2015 en stor renovering. Idag finns många ingångar till skolan och huvudentrén saknar social uppsikt vilket skapar otillräckliga förutsättningar för trygghetsarbete. Det finns visst behov av att verksamhetsanpassa lokalerna, till exempel tillgänglighetsanpassning, bättre entrélösningar samt slå ihop mindre salar för att kunna

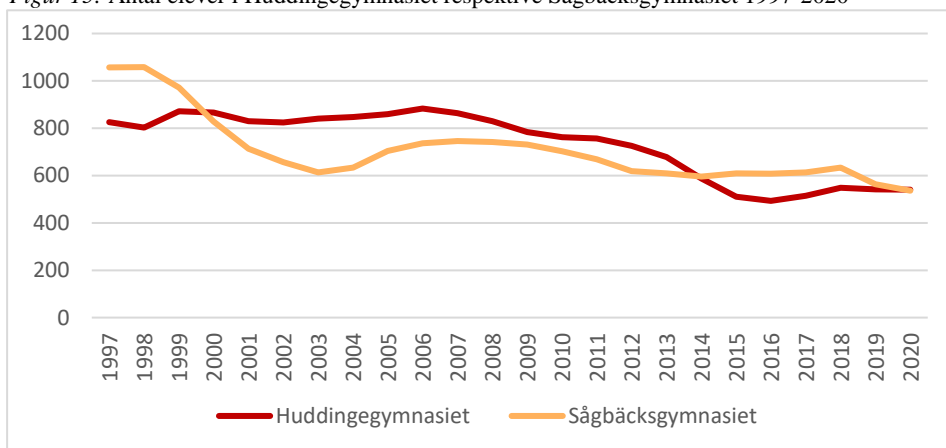
bedriva undervisning för större grupper. Det finns två outnyttjade utrymmen i skolan, båda om cirka 175 kvm, ett med källarfönster och ett utan fönster. Tillsammans med angränsande förrådsutrymmen är ytorna 275 kvm respektive 250 kvm. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter ska det finnas tillfredställande dagsljus och möjlighet till utblick för stadigvarande arbetsplatser som är avsedda att vistas i mer än tillfälligt. Det innebär att lokalerna inte är ändamålsenliga för skolans verksamhet.²⁶

Alternativ 2) Inrymma hela eller delar av verksamhet i den ena skolbyggnaden

I utredningens uppdrag ingår att utreda om hela eller delar av verksamheten kan inrymmas i en skolbyggnad.

Både Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet har haft fler elever i skolan jämfört med nuvarande elevvolym. Sedan 1997 har elevantalet på Huddingegymnasiet varierat från ungefär 500 till 900 elever och på Sågbäcksgymnasiet mellan ungefär 550 till 1000 elever. Viss yrkesutbildning vid Sågbäcksgymnasiet har haft utbildning i andra lokaler och genom ombyggnationen 2015 minskade undervisningsytorna. Huddingegymnasiet har tidigare haft en större yta i kontorsbyggnaden på gymnasietorget jämfört med idag.

Figur 15: Antal elever i Huddingegymnasiet respektive Sågbäcksgymnasiet 1997-2020

Källa: Förvaltningen egna uppgifter. 1997-2006 är beräknat utifrån medeltal för avräkningar september och februari, medan 2007-2019 är medeltal över året. 2020 är inskrivna elever 2020-12-10. Egen bearbetning

Utifrån nuvarande programutbud bedömer Huddingegymnasiet att skolans byggnad har plats för ungefär 720 elever. Motsvarande bedömer Sågbäcksgymnasiet att skolans byggnad har plats för ungefär 650 elever. Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet har cirka 550 elever vardera, vilket ger knappt 1100 elever i båda skolorna. Utifrån skolornas kapacitetbedömning har ingen av de två skolorna plats för 1100 elever.

Tabell 3: Antal elever och uppskattad maximal kapacitet

Skola	Antal elever	Max kapacitet
Huddingegymnasiet	540	720
Sågbäcksgymnasiet	536	650
Totalt	1076	

Källa: Utredningens egna uppgifter.

²⁶ Arbetsplatsens utformning AFS 2009:2 § 9. *Kommentar:* Uppgifter om lokalstorlek är ungefärliga utifrån en mätning av ritningar. Resultat från mätningar avrundat till närmsta 25-tal.

Det är inte möjligt att inrymma hela Huddingegymnasiet i Sågbäcksgymnasiet eller vice versa, däremot har båda skolorna plats för fler elever än nuvarande elevvolym. I samband med covid-19 pandemin har det uppkommit ett behov av möjlighet till fysisk distansering som kan kräva tillgång till större ytor, såväl i undervisningssalar, arbetsrum samt gemensamma ytor. Det är oklart hur covid-19 kommer att påverka den sociala integreringen i framtiden och om behovet av ytor kommer att förändras i framtiden.

Utredningen bedömer att Huddingegymnasiet har ändamålsenliga lokaler som är anpassade för att bedriva gymnasieutbildning. Dock har lokalerna behov av ytskiktsreivering för att vara en trivsamt arbetsmiljö för eleverna som stimulerar till inläring. Lokalerna för Sågbäcksgymnasiet bedöms vara ha trånga sektioner som skapar risk för friktion mellan eleverna samt ytor som saknar naturligt flöde av personal vilket är en trygghetskapande faktor. Majoriteten av arbetsrum för personal är förlagda i C-huset separerat från undervisningslokaler och entrén saknar en reception eller personalrum i direkt anslutning vilket minskar uppsikten över ytorna. Om någon skola delvis ska omlokaliseras till den andra skolans lokaler föreslår utredningen därför att Sågbäcksgymnasiet delvis omlokaliseras till Huddingegymnasiets lokaler.

En flytt av delar av Sågbäcksgymnasiet kan ske på tre olika sätt: 1) att vissa program på Sågbäcksgymnasiet istället erbjuds på Huddingegymnasiet 2) att viss undervisning på Sågbäcksgymnasiet förläggs i Huddingegymnasiets lokaler eller 3) att Sågbäcksgymnasiet och Huddingegymnasiet slås ihop till en skolenhet. Alla tre alternativ kan innebära att lokaler kan avvaras på Sågbäcksgymnasiet. Utredningen påpekar dock att samtliga alternativ påverkar kommunens möjlighet att bereda ytterligare gymnasieplatser i samband med att antalet ungdomar i gymnasieåldern ökar inom kort.

Program omlokaliseras från Sågbäcksgymnasiet till Huddingegymnasiet

Det första alternativet är att program på Sågbäcksgymnasiet omlokaliseras till Huddingegymnasiet. De program som inte har behov av särskilda yrkeslokaler är barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, individuellt alternativ eller språkintröduktion, varvid en flytt av ett eller flera av dessa program är mindre komplicerade och/eller kostsam. Negativa konsekvenser av en sådan omlokalisering kan bli att könsfördelningen på Sågbäcksgymnasiet skulle bli ännu mer ojämn, att skolans utbud, profil och attraktivitet kan utarmas samt att attraktiviteten för Huddingegymnasiet kan påverkas negativt.

Huddingegymnasiets lokaler har plats för ytterligare cirka 180 elever. Om 180 av Sågbäcksgymnasiets elever istället erbjuds utbildning vid Huddingegymnasiet skulle kvarvarande antal elever på Sågbäcksgymnasiet bli 360 vilket ger dåliga ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning (se vidare avsnitt [skolstorlek](#)). Utredningen avråder därför från detta alternativ.

Sågbäcksgymnasiet har viss undervisning i Huddingegymnasiet

Det andra alternativet skulle kunna vara att Huddingegymnasiets lokaler nyttjas för viss undervisning av Sågbäcksgymnasiet, till exempel att vissa kurser eller vissa klasser har undervisning i Huddingegymnasiet. Sågbäcksgymnasiet har behov av metodrum för barn- och fritidsprogrammet samt hotell- och turismprogrammet, större teorisalar, laborationssalar för kemi för introduktionsprogrammen, laborationssal för naturkunskap för samhällsprogrammet samt estetiska salar för kursen estetisk verksamhet. Sådana salar finns i Huddingegymnasiet

eller kan iordningsställas relativt enkelt. Detta alternativ skulle tillgängliggöra ändamålsenliga salar för Sågbäcksgymnasiet.²⁷

Alternativet riskerar att skapa otrygghet med två skolor som nyttjar gemensamma lokaler, med mindre social kontroll och större elevvolym. Dessutom kan förflyttningar mellan skolbyggnader vara svåra för elever, särskilt för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), och det finns risk för fragmentiserade skoldagar. Vidare kan verka båda skolornas varumärke och attraktivitet genom att minska känslan av tillhörigheten till skolan.

Utredningen ser inte att fördelarna med alternativet överväger nackdelarna. Förutsatt att skolorna är uppdelade i två skolenheter är befintlig lokaluppdelning en bättre lösning som dessutom möjliggör att tillskapa fler gymnasieplatser. Förutsatt att skolorna slås ihop till en gemensam skolenhet bedömer utredningen att nedanstående tredje alternative är att föredra.

En gemensam skolenhet

Ett tredje alternativ skulle kunna vara att skolorna slås ihop till en skolenhet (se vidare avsnittet [skolenhet](#)) som bedrivs i Huddingegymnasiet samt vissa av Sågbäcksgymnasiets yrkeslokaler.

En utmaning är att yrkeslokalerna är utspridda i Sågbäcksgymnasiets lokaler, byggsalarna är lokaliserade i J-huset, fordonssalarna är lokaliserade i D-huset, och restaurang- och livsmedelssalarna i B, D och E-husen. Det skulle kunna innebära att de lokaler som kvarstår på Sågbäcksgymnasiet är vitt spridda. Fordonssalarna har på lång sikt ett behov av modernisering. En risk med alternativet är att det försvårar en blandning av program samt att dessa program kan komma att exkluderas från en gemensam skolkultur eller bli en B-skola liknande beskrivningen av yrkesskolan på 1990-talet. Utredningen ser att yrkesprogram kan behöva avvecklas, vilken kan innebära mindre elevvolym och eventuellt påverka behovet av yrkeslokaler. Ett ytterligare alternativ, som skulle vara kostsamt, skulle vara bedriva verksamheten i Huddingegymnasiet med en tillbyggnation.

Alternativ 3) Nya lokaler

I uppdraget ingår att utreda nya skollokaler. Huddingegymnasiet beskriver nuvarande lokaler som ändamålsenliga vilket ger goda förutsättningar för en trygg skolmiljö såväl som att bedriva utbildning. Skolan har inget behov av nya skollokaler.

Sågbäcksgymnasiets nuvarande lokaler har otillfredsställande entrélösningar, trånga sektioner och små teorisalor vilket inte bidrar till förutsättningar för en trygg skolmiljö. Nya lokaler skulle kunna innebära ändamålsenliga lokaler som främjar kunskapsutveckling samt bidrar till ökad attraktivitet för skolan. Utredningen bedömer att nya gemensamma lokaler skulle kunna vara gynnsamma om de två skolorna skulle bli en skolenhet då det kan underlätta skapandet av en ny gemensam skolkultur. Utredningen ser dock praktiska och ekonomiska svårigheter med att ersätta yrkeslokalerna.

En parallell utredning avseende Sjödalsgymnasiet pågår där ett område är lokaler. I jämförelse bedömer projektledaren att Sjödalsgymnasiets lokaler är minst ändamålsenliga för utbildningsverksamhet och nya lokaler i förstahand bör inrymma Sjödalsgymnasiet. Ett alternativ är att se på en helhetslösning för alla tre skolorna.

---

²⁷ *Kommentar:* Det finns krav på att erbjuda någon kurs estetisk verksamhet som individuellt val enligt gymnasieförordningen 4 kap 7 §.

4. Skolenhet

Utredningen har i uppdrag att förutsättningslöst undersöka lokaler, skolenhet och programutbud. Avseende skolenhet ska möjligheterna att slå ihop skolorna till en skolenhet utredas. Skolornas attraktivitet, kostnader och skolkulturer ska särskilt belysas.

Definition av begreppet skolenhet och statsbidrag

En skolenhet definieras enligt skollagen som en enhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra samt till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. Av förarbetena framgår att om skolenheten består av flera byggnader krävs att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop för att uppfylla definitionen av en skolenhet. Verksamhet som är knuten till enheten som inte bedrivs i någon skolbyggnad avser till exempel idrottsplatser, skolgårdar eller distansundervisning. En skolenhet ska inte tolkas liktydigt med en rektors ansvarsområde eller andra organisatoriska indelningar som en huvudman gjort. En rektor kan ansvara för en eller flera skolenheter.²⁸

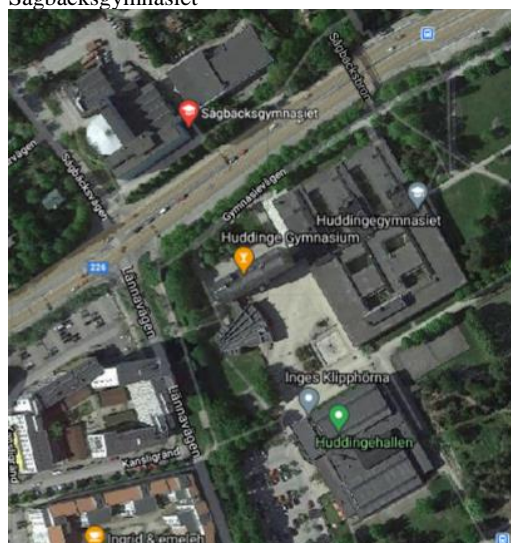
Sågbäcksgymnasiet och Huddingegymnasiet är lokaliserade på två sidor om Huddingevägen och förbinds med en gångbro. Skolorna ligger relativt nära varandra geografiskt, cirka 50 meter skiljer skolorna åt fågelvägen eller 180 meter via gång.

Figur 16: Kartbild av Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet

Källa: Från Google maps.

Figur 17: Satellitbild av Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet

Källa: Från Google maps.

Praxis angående tolkningen av begreppet skolenhet visar bland annat att:

- En grundskola som bestod av byggnader 150 meter isär med annan bebyggelse och vägar mellan inte ansågs vara en skolenhet.²⁹
- En grundskola med byggnader som låg 500-1000 meter isär med bostadskvarter, trafikerad väg och spårvagn inte ansågs vara en skolenhet.³⁰

²⁸ Skollagen 1 kap 3 §, punkt 6; Statens offentliga utredningar, 2020:33, *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*, proposition 2009/10:165, s 630f.

²⁹ Kammarrätten mål nr 3511-14.

³⁰ Skolväsendets överklagandenämnd 2014-461; Skolinspektionen 41-2014:3546.

- En grundskola där eleverna hade slöjd i en annan kommun 5-7 km bort samt idrott och hälsa och hem- och konsumentkunskap 30-32 km bort ansågs inte vara en skolenhet.³¹
- En gymnasieskola på två adresser med 450 meter mellan lokalerna ansågs vara en skolenhet. Skolinspektionens bedömning var att eleverna inte enbart vistades i ena byggnaden, den mindre enheten med matsal, uppehållsytor, ett fåtal undervisningssalar och lärarrum ansågs inte vara en självständigt fristående enhet samt elevernas ålder möjliggjorde förflyttningar.³²

Det finns exempel på skolenheter som är lokaliserade med stora avstånd, till exempel Värmdö skärgårdsskola i Värmdö kommun med skolbyggnader på Djurö, Möja, Runmarö samt Svartsö samt Farstavikens skola i Värmdö kommun som består av Kvarnbergsskolan samt Ekedalsskolan med drygt 1000 meter mellan samt Kattegattgymnasiet i Halmstad med knappt 1000 meter mellan huvudenheten och bygglokaler.

Utifrån rådande praxis bedömer utredningen att det går att göra bedömningen att Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet kan organiseras i en skolenhet då de är geografiskt lokaliserade tillräckligt nära varandra, förbundna med en gångbro samt har äldre elever som kan förflytta sig. Eleverna bör ha undervisning i båda skolbyggnaderna.

I förarbetena påpekas att skolenhet inte är detsamma som organisatorisk enhet och att två skolenheter kan ha en rektor, vilket är en annat organisatoriskt upplägg för skolorna. Arbetsgruppen bedömer att en sådan lösning kan möjliggöra ett utökat samarbete och samordning mellan skolorna, men att det upplägget inte ger en gemensam skolenhet med en gemensam skolkultur. En risk med ett sådant organisatoriskt upplägg är att rektor blir en mindre synlig pedagogisk ledare.

Utredningen konstaterar att de två skolenheterna kan organiseras på tre sätt:

- Bibehålla de två befintliga skolenheterna med varsin rektor.
- Bibehålla de två befintliga skolenheterna med en rektor och sträva efter ökat samarbete.
- Organisera verksamheterna i en skolenhet med en rektor och sträva efter en gemensam skolkultur

Skolenhet och statsbidrag

Skolans organisering i en eller flera skolenheter har stor betydelse för framförallt skolplaceringar och skolskjuts i grundskolan. För gymnasieskolan behöver kvalitetsarbete genomföras för varje skolenhet, ordningsregler upprättas per skolenhet samt omplacering kan ske inom eller utanför skolenheten. En omplacering utanför skolenheten är en mer ingripande åtgärd som endast får vidtas om det finns synnerliga skäl.³³

Statsbidraget för karriärtjänster är ett lönetillägg till lärare som syftar till att stärka kompetensförsörjningen genom att öka läraryrkets attraktivitet. Statsbidraget innehåller två pottar, en pott fördelas utifrån elevantal och den andra potten fördelas utifrån elevantal till huvudman som har minst en skolenhet med förskoleklass, grundskola och gymnasieskola som bedöms ha särskilt svåra förutsättningar utifrån elevernas socioekonomiska bakgrund. Pott 1 innebär en löneökning till förstelärare med minst 5000 kronor och till lektorer med minst

³¹ Skolinspektionen 34-2020:1419.

³² Skolinspektionen 42-2014:5754.

³³ Skollagen 4 kap 4 §, skollagen 5 kap 5, 12, 13 §§.

10 000 kronor medan pott 2 innebär minst 10 000 kronor respektive 15 000 kronor. Skolverket beräknar fördelningen en gång per år och vilka skolenheter som bedöms ha särskilt svåra förutsättningar kan variera från år till år. Sågbäcksgymnasiet har fått fördelning av pott 2 år 2020. En sammanslagning av Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet till en skolenhet kan påverka fördelningen av pott 2 och kan innebära att den nya enheten inte får statsbidrag inom pott 2. Det kan även påverka tilldelningen av statsbidrag till grundskolan.³⁴

Skolstorlek

Antalet gymnasieskolor i riket har ökat de senaste tjugo åren, men minskat i storlek. Den största kommunala skolan i Sverige består av drygt 2500 elever. Totalt finns det åtta gymnasieskolor med över 2000 elever.³⁵

Tabell 4: Antal elever och genomsnittlig skolstorlek i Sverige 2010 jämfört med 2019.

	2010	2019
Antal	619	1307
Genomsnittlig skolstorlek	489	272

Källa: Skolverkets databas Siris. Egen bearbetning.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har undersökt kunskapsresultat kopplat till skolstorleken i grundskolan. Om hänsyn tas till faktorer som bland annat kön, föräldrars utbildningsnivå och föräldrars inkomst saknas det ett samband för behörighet till gymnasiet och godkänt i alla ämnen, men det finns ett visst samband mellan skolstorlek och meritvärde i årskurs 9.³⁶

Utredningen i SOU 2020:33 bedömer att skolstorleken har betydelse, men konstaterar att det saknas studier om optimal skolstorlek utifrån ett resurseffektiviseringsperspektiv. En större skola kan antas ha bättre ekonomiska förutsättningar då en större skola möjliggör samläsningar mellan program och en gemensam finansiering av administrativa- och andra fasta kostnader. Dock kan skolor över en viss storlek ha behov av mer skoladministration och liknande. Utredningen i SOU 2020:28 valde 900 elever som optimal storlek för en gymnasieskola, 600 som gräns för en liten gymnasieskola och minsta skolenheten till 300 elever i en modell för att analysera kostnader. OECD har konstaterat att svenska yrkesskolor är mycket små jämfört med andra länder, men anger att det inte finns någon perfekt skolstorlek och att sammanslagningar till större enheter sällan är populära.³⁷

Både Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet anger att minst 600 elever behövs för att ha ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning. Idag har skolorna cirka 550 elever

³⁴ Förordning (2016:100) om statsbidrag för höjda löner till lärare och förskollärare; Skolverkets föreskrifter om statsbidrag för höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier (SKOLFS 2016:61).

³⁵ Statlig offentlig utredning 2020:33, *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning*, s 226; Skolverkets statistik i databasen Siris; E-post från Skolverket 2020-10-27.

³⁶ Sveriges kommuner och regioner (2018) *Om sambandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat*.

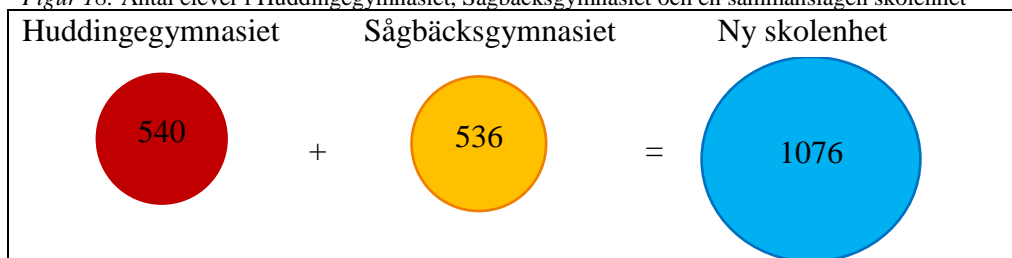
Kommentar: För de allra minsta skolorna finns ett samband även för behörighet till gymnasiet och godkänt i alla ämnen, men sambandet förklaras med att det främst är så kallade resursskolor för elever i behov av särskilt stöd.

³⁷ Statlig offentlig utredning 2020:28, *En mer likvärdig skola*, Skolverket, *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer*, 2009, s 225f.

vardera, vilket är något lågt antal för att ge långsiktiga ekonomiska förutsättningar. Båda skolorna haft en budget i balans de senaste åren.³⁸

Figur 18: Antal elever i Huddingegymnasiet, Sågbäcksgymnasiet och en sammanslagen skolenhet

Källa: Ungdoms- och elevdatabasen, inskrivna elever per 2020-12-10. Egen bearbetning.

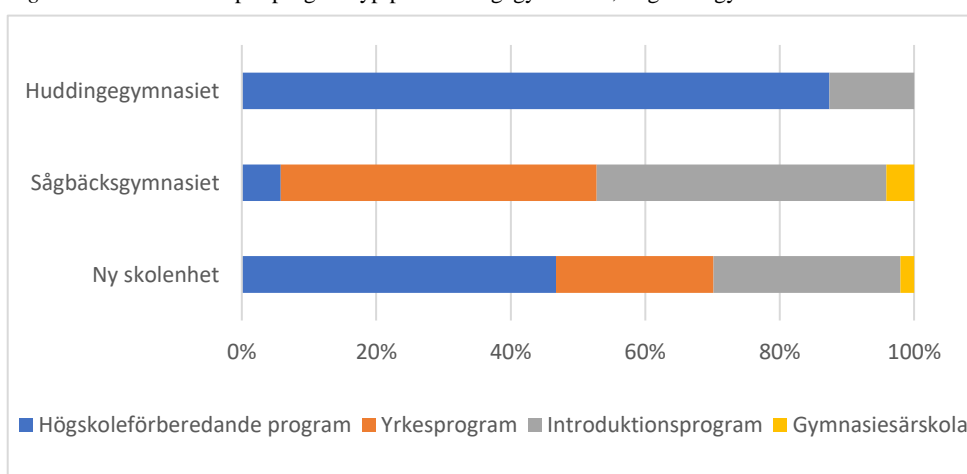
Utifrån nuvarande elevantal och nuvarande programutbud skulle en sammanslagning av skolorna till en skolenhet ge en skola med cirka 1100 elever. Arbetsgruppen ser att en större skolenhet kan leda till längre beslutsvägar för personal och elever och därmed minska delaktigheten. Vidare finns det risk för minskad känsla av tillhörighet och anonymisering med ökad otrygghet som följd.

Blandning av program

Högskoleförberedande program har en tendens att erhålla högre status än yrkesprogram och introduktionsprogram. Det kan leda till att en skola med stor andel yrkesprogram och/eller introduktionsprogram har en lägre attraktivitet jämfört med skolor med högskoleförberedande program.

Idag erbjuder Huddingegymnasiet fyra högskoleförberedande program och ett introduktionsprogram medan Sågbäcksgymnasiet erbjuder ett högskoleförberedande program, fem yrkesprogram och fyra introduktionsprogram. Genom en sammanslagning av Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet till en skolenhet skulle ett mer blandat programutbud avseende programtyper uppnås.

Figur 19: Andel elever per programtyp på Huddingegymnasiet, Sågbäcksgymnasiet och en sammanslagen skolenhet

Källa: Uppgifter från ungdoms- och elevdatabasen, inskrivna elever per 2020-12-10, egen bearbetning.

³⁸ *Kommentar:* Enligt prognos för 2020 ser Sågbäcksgymnasiet inte ut att nå budget i balans för 2020 vilket främst beror på engångsposter.

I SOU 2020:33 framgår att vissa kommuner väljer att anordna yrkesprogram på attraktiva skolor för att öka yrkesprogrammets attraktivitet och ge möjligheter för elever med lägre meritvärden att gå på en attraktiv skola med annars höga antagningsgränser. Andra kommuner väljer istället aktivt att inte anordna yrkesprogram på attraktiva skolor utan väljer att koncentrera de mest sökta högskoleförberedande programmen till dessa skolor av kostnadsskäl eller för att inte riskera att antagningspoängen sänks på grund av att yrkesprogrammen skulle sänka attraktiviteten till skolan. Östra gymnasiet kan tänkas vara ett exempel på den första strategin. Östra gymnasiet har främst högskoleförberedande program med mycket höga antagningspoäng, med undantag för el- och energiprogrammet med betydligt lägre antagningspoäng. Kunskapsresultaten för el- och energiprogrammet ligger över genomsnittet i riket för andel med gymnasieexamen och genomsnittlig betygspoäng.³⁹

I SOU 2020:28 framgår att blandade grupper gynnar kamratrelationer, trygghet, självkänsla och välmående. En amerikansk studie visar att en hög koncentration av elever med minoritetsbakgrund i samma skola påverkade elevernas kunskapsresultat och att kriminaliteten bland pojkar ökade. Ytterligare studier pekar på att blandade elevgrupper i undervisningen ger positiva effekter för elever med mindre utvecklade kunskaper, utan att inverka negativt på elever med högt utvecklade kunskaper. Ett av Skolverkets prioriterade områden är skolsegregation. Skolverket definierar skolsegregation som att elever med liknande socioekonomisk- och migrationsbakgrund går i samma skolor och att segregation är en form av utanförskap och innanförskap som riskerar att stigmatisera eleverna. Skolverket konstaterar i en rapport om grundskolan att skolresultaten i allt högre grad påverkas av elevens socioekonomiska bakgrund, särskilt för elever med utländsk bakgrund. Föräldrarnas utbildningsnivå har störst betydelse för elevens skolresultat, men föräldrarnas inkomst har ökat i betydelse. Dessutom har resultatskillnader mellan skolor ökat och en stor del beror på skillnad i elevsammansättning utifrån socioekonomiska faktorer. Dock tenderar elever som går på skolor med fördelaktig socioekonomisk sammansättning att prestera bättre skolresultat utifrån elevens egen socioekonomiska bakgrund.⁴⁰

Elevsammansättningen är relativt likartad mellan skolorna. Huddingegymnasiet har en större andel med elever med föräldrar med högskoleutbildning (45 procent) jämfört med Sågbäcksgymnasiet (25 procent), men andelen med utländsk bakgrund är liknande (66 procent på Huddingegymnasiet, 62 procent på Sågbäcksgymnasiet). Utredningen bedömer att en sammanslagning av dessa två skolor skulle påverka elevsammansättningen i viss omfattning. En sammanslagning av till exempel Östra gymnasiet och Sågbäcksgymnasiet skulle få en större påverkan på elevsammansättningen.⁴¹

Huddingegymnasiet avråder från en gemensam skolenhet och ser att fördelarna med att bibehålla nuvarande skolenheter överväger. Skolan ser en risk att en sammanslagning skulle kunna minska attraktiviteten för de högskoleförberedande programmen. Andra risker är att en

---

³⁹ Statlig offentlig utredning 2020:33, *Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning*, s 360f.

⁴⁰ Statlig offentlig utredning 2020:28, *En mer likvärdig skola*, s 357; Cappella, Aber & Kim och Billing m.fl. (refererad i Statlig offentlig utredning 2020:28, *En mer likvärdig skola*, s 357); Skolverket, *Grupparbete – en utmaning för både lärare och elever*, <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/grupparbete---en-utmaning-for-bade-larare-och-elever> [2020-12-10]; Skolverket *Kontextrika problem*, <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/kontextrika-problem> [2020-12-10]; Skolverket (2009) *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer*, s 228; Skolverket (2018) *Kartläggning av huvudmäns arbete med att motverka skolsegregation*.

⁴¹ Skolverkets databas SIRIS läsåret 2019/2020.

sammanslagning av skolorna till en skolenhet kan fragmentisera skolornas profiler och göra skolan till ett oklart alternativ för elever. En studie om marknadsföring inom utbildningsområdet visar att specifik forskning om marknadsföring av skolor saknas, men att generella marknadsföringsteorier pekar på vikten att ha ett starkt och tydligt varumärke. Ett tydligt varumärke kan skapas på flera sätt, till exempel genom ett stringent utbud eller tydlig visuell identitet eller på annat sätt utmärka sig. Forskning pekar på att sociala faktorer är viktiga vid val av gymnasieskola och att elever söker sig till, men även från skolor som de önskar tillhöra.⁴²

Effektivisering av tjänster

Utifrån nuvarande skolbyggnader, nuvarande elevvolym och nuvarande programutbud bedömer Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet att endast mindre effektivisering av befintliga tjänster skulle kunna genomföras om skolorna slogs ihop till en skolenhet. Skolledning, skoladministrativt och ekonomiskt arbete, schemaläggning, vaktmästeri/it bedöms behövas i ungefär motsvarande omfattning. Någon tjänst skulle kunna slås ihop vid en sammanslagning som skolbibliotekarie eller cafeteriapersonal. Ytterligare effektiviseringar bedömer arbetsgruppen kan genomföras om den nya skolenheten har gemensamma lokaler och om skolstorleken minskade. En sammanslagning skulle kunna medföra ökat kollegialt utbyte, ökad flexibilitet samt minskad sårbarhet vid sjukdom och ledighet för positioner med endast en medarbetare, till exempel skoladministrativa uppdrag.

Skolkultur

Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet slogs ihop till en skolenhet 1972 i samband med etableringen av Huddingegymnasiet. Yrkesutbildningen bedrevs i de västra delarna och teoretisk gymnasial utbildning i de östra delarna. 1994 delades verksamheten upp i två skolenheter i samband med att viss gymnasieverksamhet omlokaliserades till Sjödalsgymnasiet. Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet har två profiler som kan härledas tillbaka till skolornas etablering där Huddingegymnasiet erbjuder högskoleförberedande program och Sågbäcksgymnasiet erbjuder främst yrkesprogram.⁴³

En sammanslagning av två skolenheter till en kan ske på två sätt. Dels genom att de två enheterna fortsätter som två skolor i en, med varsin profil och skolkultur eller genom att de två skolenheterna blir en gemensam enhet där en ny skolkultur skapas. Det första alternativet kan vara i konflikt med definitionen skolenhet om elevernas undervisning fortsatt sker i respektive skollokaler. Utredningen ser att det första alternativet inte har några uppenbara vinster. En sammanslagning till en skolenhet bör ske med sikte på en gemensam skolkultur. Utredningen bedömer dock att skapa en gemensam skolkultur av två befintliga skolkulturer är ett utmanande och omfattande uppdrag där målet och visionen för den nya skolenheten behöver stakas ut och ledas av en skolledning som delar visionen. Utredningen bedömer att en sammanslagning är en större förändring och att större förändringar riskerar att skapa oro i personalgruppen som kan leda till ohälsa och/eller att personal slutar.

---

⁴² Mein och Hamrefors (2006) *Den värdeskapande varumärkesstrategin*; Kaisa Lund *Transfer of brand associations over time: the brand extension of Nivea*; Gromark och Melin (2012) *From market orientation to brand orientation in the public sector*; Kotler och Keller (2012), *Marketing Management*.

⁴³ Utbildningsnämnden dnr 1996/68.603; Kommunfullmäktige 1969-09-29 § 260, otryckt förvaltningshistorik; Huddinge kommun, *...och den ljusnande framtiden är vår*; Huddinge kommun, *Från griffeltavla till IT – ett strövtåg genom Huddinges skolhistoria och 1961*; Huddinge kommun, *Yrkesundervisningen i Huddinge*.

5. Sammanfattande diskussion

Utredningen har haft i uppdrag att genomföra en genomlysning av programutbud, lokaler och organiseringen i skolenhet för Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet. Programutbud, lokaler och organiseringen i en eller två skolenheter är sammanknutna till varandra. Programutbudet påverkar behovet av lokaler och organiseringen i skolenhet/skolenheter ger olika förutsättningar för lokallösningar och programutbud. Antalet elever som söker yrkesprogram har minskat de senaste tio åren och prognosticeras fortsätta minska. Utredningen har identifierat program med litet antal sökanden och studerande på Sågbäcksgymnasiet, men en avveckling av program förutsätter ytterligare förändringar för att inte riskerar att utarma skolan och ge otillräckliga förutsättningar att bedriva skola.

Avveckling av yrkesprogram och/eller introduktionsprogram på Sågbäcksgymnasiet

Utredningen har genomfört en genomlysning av programutbud på Huddingegymnasiet och Sågbäcksgymnasiet utifrån utbud, prognostiserat behov, söktryck samt i förekommande fall kunskapsresultat. Huddingegymnasiet har framförallt högskoleförberedande program medan Sågbäcksgymnasiet framförallt erbjuder yrkesprogram och introduktionsprogram. Antalet elever som söker yrkesprogram har minskat sedan 2011 och det är generellt få elever som söker yrkesprogram, vilket leder till små elevgrupper som inte ger ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning. En avveckling eller omlokalisering av program behöver kombineras med en nyetablering av andra program eller sammanslagning i en gemensam skolenhet med Huddingegymnasiet för att ge organisatoriska och ekonomiska förutsättningar. Sågbäcksgymnasiet ser ett behov av ett långsiktigt och hållbart koncept för skolan för att inte riskera en borttynande framtid.

Utifrån prognostiserat framtida behov av gymnasieplatser samt antal sökanden och studeranden ser utredningen behov av att minska antalet yrkesprogram på Sågbäcksgymnasiet. Utredningen ser att hotell- och turismprogrammet inte bör fortsätta bedrivas på Sågbäcksgymnasiet. Det finns organisatoriska och ekonomiska samordningsvinster med att anordna både yrkesprogram, yrkesintroduktion och programinriktat val och om ett yrkesprogram avvecklas bör detsamma ske med introduktionsprogrammen inriktade mot samma område. Hotell- och turismprogrammet har minst antal elever från introduktionsprogrammen och en avveckling bör i förstahand genomföras av hotell- och turismprogrammet samt introduktionsprogram riktade mot detta program. Gymnasiesärskolan påverkas i viss utsträckning av en avveckling, men utredningen bedömer att effekterna bör vara hanterbara.

Utredningen ser ett behov av att minska antalet introduktionsprogram på Sågbäcksgymnasiet för att minska koncentrationen av introduktionsprogram på en skola och få en bättre blandning av programtyper. Kvarvarande elevvolymen behöver dock vara tillräckliga för att ge organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning. Utredningen konstaterar inledningsvis att antalet platser inom introduktionsprogrammen prognostiseras att öka i en snar framtid. Vidare är de inriktningar som kan omlokaliseras till någon annan gymnasieskola språkintrouktion och/eller individuellt alternativ, då yrkesintroduktion och programinriktat val samläses med nationella program. Samtliga introduktionsprogram på en skola möjliggör en övergång från individuellt alternativ och/eller språkintrouktion till yrkesintroduktion varvid en omlokalisering av språkintrouktion och/eller individuellt alternativ behöver ske med fortsatt bra samarbete mellan skolorna. En omlokalisering av

program kan påverka intäkterna för skolan och behöver planeras med god framförhållning för att möjliggöra förändring av skolans organisation.

En avveckling och omlokalisering av program behöver kombineras med en nyetablering av andra program och/eller sammanslagning i en gemensam skolenhet med Huddingegymnasiet för att ge organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för att kunna bedriva utbildning.

Verksamheterna kan bedrivas i befintliga skolbyggnader alternativt delar av en verksamhet kan förflyttas till den andra skolbyggnaden

Utredningen ska undersöka om hela eller delar av skolorna kan inrymmas i en skolbyggnad eller alternativet att behålla befintliga lokaler. Utredningen ser att verksamheten kan fortsätta bedrivas i befintliga lokaler eller att delar av den ena skolan kan inrymmas i den andra skolan. Men ingen skolbyggnad kan med dagens elevvolym rymma båda skolornas verksamheter. Om delar av den ena verksamheten ska inrymmas i den andra verksamhetens lokaler rekommenderar utredningen att det sker i samband med att skolorna slås samman till en skolenhet bestående av Huddingegymnasiet samt vissa yrkeslokaler från Sågbäcksgymnasiet. En konsekvens av detta förslag kan innebära mindre möjligheter att kunna bereda ytterligare gymnasieplatser när behovet av fler platser ökar.

Skolorna kan organiseras som två eller en skolenhet

Utredningen ska undersöka om skolorna kan slås samman till en skolenhet eller fortsätta bedrivas som befintliga skolenheter. Utredningen ser att det är möjligt att fortsatt organisera skolorna i två skolenheter eller slå samman enheterna till en skolenhet. En organisering i en gemensam skolenhet kan påverka möjligheten till riktat statsbidrag för karriärtjänster som idag utgår till Sågbäcksgymnasiet.

Huddingegymnasiet erbjuder fyra högskoleförberedande program och ett introduktionsprogram medan Sågbäcksgymnasiet erbjuder ett högskoleförberedande program, fem yrkesprogram och fyra introduktionsprogram. En sammanslagning av skolorna till en skolenhet skulle ge en ökad blandning av programtyperna. Elevsammansättningen är relativt likartad mellan skolorna, men Huddingegymnasiet har en större andel med elever med föräldrar med högskoleutbildning. Utredningen bedömer att en sammanslagning av skolorna skulle påverka elevsammansättningen i viss omfattning. En sammanslagning av skolorna till en skolenhet riskerar att minska attraktiviteten till de högskoleförberedande programmen, men eventuellt öka attraktiviteten för yrkesprogrammen. Skapande av en gemensam skolkultur är ett utmanande och omfattande uppdrag som skulle behöva ledas av en skolledning som delar visionen.

Bilaga 1 – utredning kontorshuset

Uppdraget är att förutsättningslöst undersöka lokaler, skolenhet och programutbud i syfte att få effektivare användning av lokalerna och belysa fördelar och nackdelar med de olika alternativen. I lokaldelen ingår dessutom att kontrollera uppgifterna om hyra av lokalyta i kontorshuset på Gymnasietorget 1 som redovisas i föreliggande bilaga.

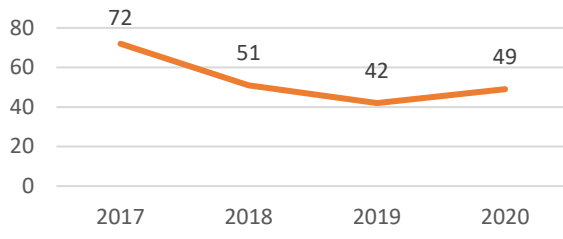
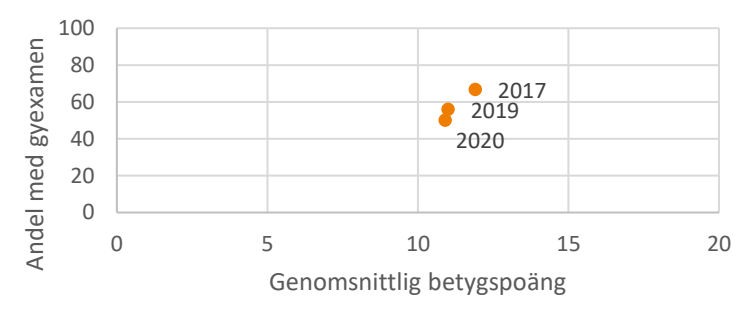
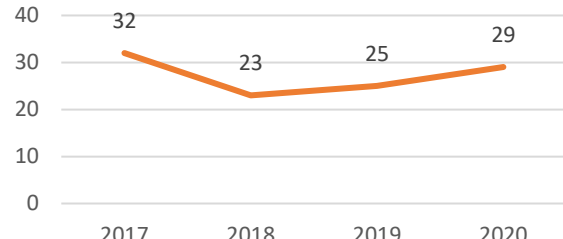
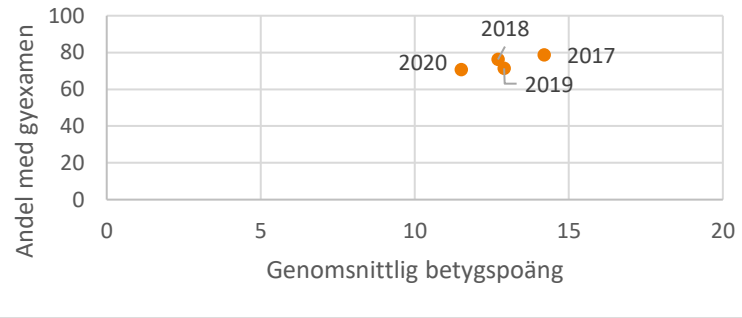
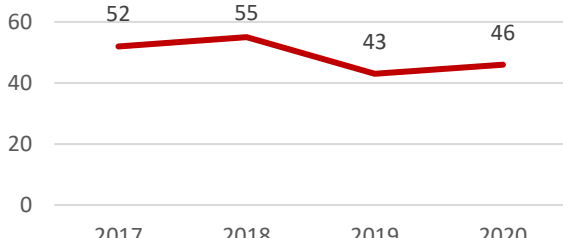
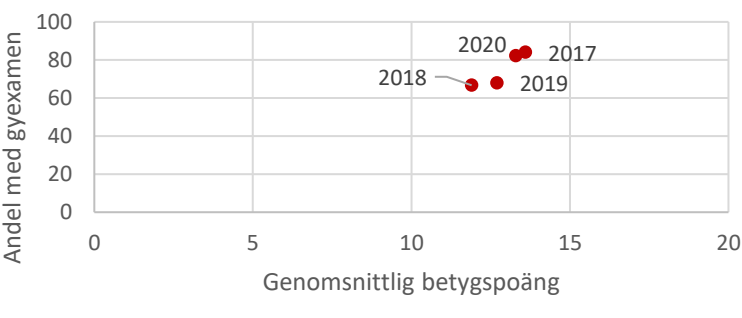
Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen hyr 2478 kvm av kontorshuset på Gymnasietorget 1, intill Huddingegymnasiet. Huddingegymnasiet hyr en del av plan 1, uppskattningsvis cirka 200 kvm där elevhälsan är lokaliserad. Kvarvarande yta hyr barn- och utbildningsförvaltningen.⁴⁴

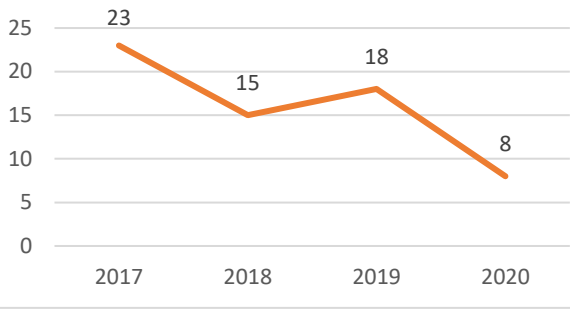
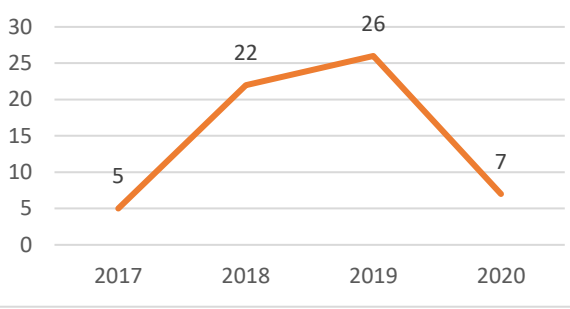
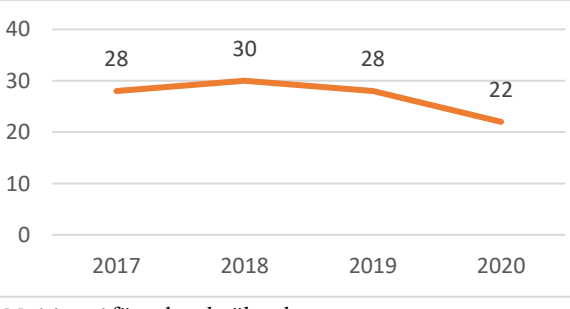
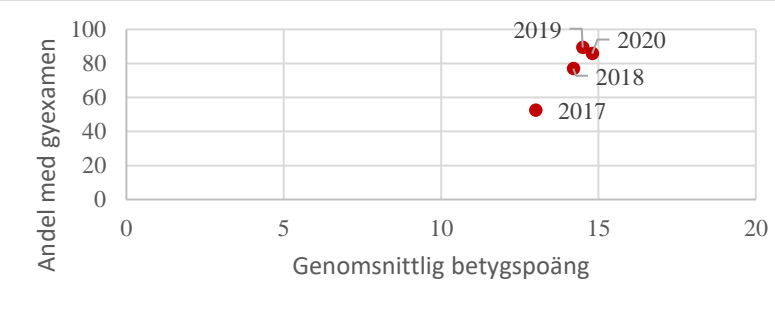
---

⁴⁴ Uppgifter från ekonomichef; uppgifter från Huddingegymnasiet.

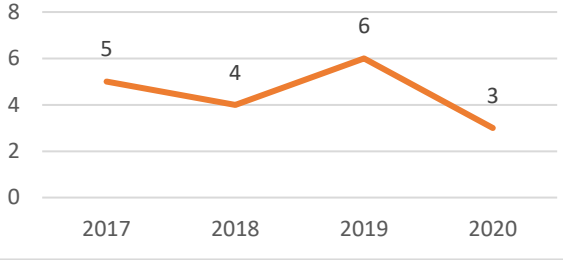
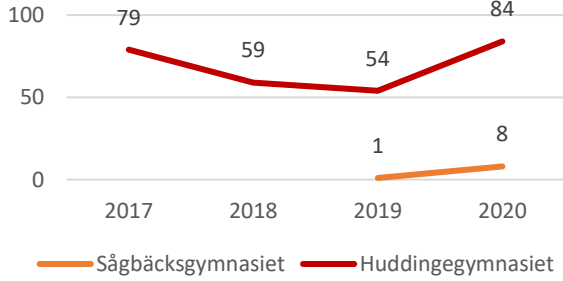
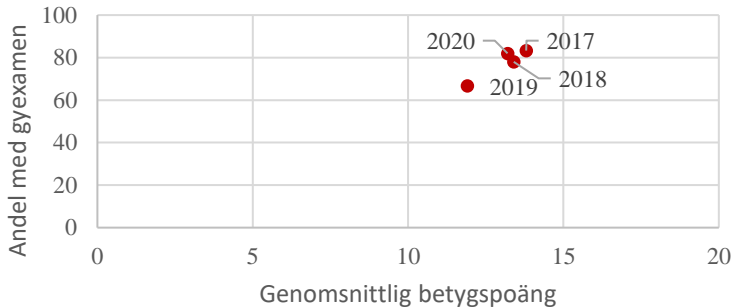
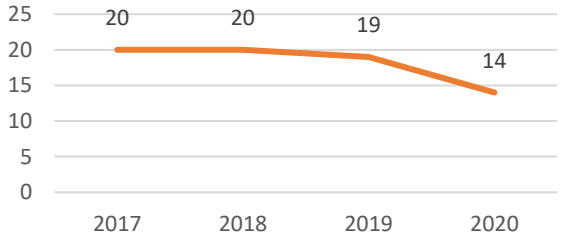
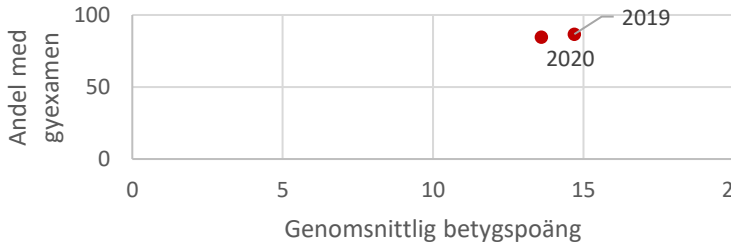

Beslutat programutbud för 2021/2022		Huddinge- gymnasiet	Sjödals- gymnasiet	Sågbäcks- gymnasiet	Widerströmska gymnasiet	Östra gymnasiet	
Gymnasieskolan	Nationella program	Bygg- och anläggningsprogrammet, husbyggnad			X		
		Bygg- och anläggningsprogrammet, måleri			X		
		Barn- och fritidsprogrammet, fritid och hälsa			X		
		Barn- och fritidsprogrammet, pedagogiskt och socialt arbete			X		
		El- och energiprogrammet, dator - och kommunikationsteknik					X
		El- och energiprogrammet, elteknik		X			
		Ekonomiprogrammet, ekonomi	X	X		X	X
		Ekonomiprogrammet, juridik	X	X			X
		Ekonomiprogrammet, särskild variant musik					X
		Fordons- och transportprogrammet, personbil			X		
		Handels- och administrationsprogrammet, handel och service					
		Hantverksprogrammet,, frisör		X			
		Hotell- och turismprogrammet			X		
		Naturvetenskapsprogrammet, naturvetenskap	X	X		X	X
		Naturvetenskapsprogrammet, naturvetenskap och samhälle					X
		Naturvetenskapsprogrammet, särskild variant musik					X
		Restaurang- och livsmedelsprogrammet, kök och servering				X	
		Samhällsvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskap	X	X			X
		Samhällsvetenskapsprogrammet, beteendevetenskap	X	X	X		X
		Samhällsvetenskapsprogrammet, medier, information och kommunikation					X
		Samhällsvetenskapsprogrammet särskild variant musik					X
		Samhällsvetenskapsprogrammet för elever med Aspergers syndrom	X				
		Teknikprogrammet, teknikvetenskap				X	X
		Teknikprogrammet, informations- och medieteknik	X				X
		Teknikprogrammet, design och produktutveckling*			X		
		Teknikprogrammet, teknikvetenskap särskild variant musik					X
		VVS- och fastighetsprogrammet, VVS			X		
		Vård- och omsorgsprogrammet				X	
	Introduktions-	Individuellt alternativ			X		
		Språkintrödningsprogrammet	X		X		X
		Programinriktat val	TE	HA, HV, VF	BF, BA, FT, HT, RL		EE
		Yrkesintroduktion			BA, BF, FT, HV, HT, RL		
	T4	Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år, Informationsteknik					X
		Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år, Produktionsteknik				X	
NIU	Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU), hockey	X		X			
	Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU), fotboll	X		X			
	Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU), basket	X		X			
	Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU), friidrott		X				
	Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU), cykel		X				
Gymnasie-särskolan	Programmet för fordonsvård och godshandling			X			
	Programmet för hotell, restaurang och bageri			X			
	Programmet för estetiska verksamheter					X	
	Individuella programmet					X	

Program	Programmet i gymnasiregionen ⁱ	Utbud ⁱⁱ	Söktryck på skolan ⁱⁱⁱ	Kunskapsresultat på skolan ^{iv}
Barn- och fritidsprogrammet inriktningarna socialt arbete, fritid och hälsa samt pedagogiskt arbete Sågbäcksgymnasiet. Inriktningarna socialt arbete och pedagogiskt arbete slås ihop från 2021.	Sjunde största programmet, andra största yrkesprogrammet. Ökar senaste åren. Prognostiseras ha minskat behov av platser 2027	SOC: Litet utbud inom regionen, Huddinge. Inget utbud inom Stockholm och klustret. FRI+PED: Stort utbud i klustret, litet utbud i regionen, Stockholm och Huddinge.	 <p>Stort antal förstahandssökanden. Antal förstahandssökanden har varit likartat de senaste tre åren. Jämfört med andra skolor som erbjöd inriktningarna 2020 har Sågbäcksgymnasiet medel (FRI, PED) respektive lågt söktryck (SOC).</p>	 <p>Inga värden för 2018 på grund av få elever. Minskning av andel med gymnasieexamen och genomsnittlig betygspoäng de senaste åren. Lägre resultat jämfört med genomsnittet för riket.</p>
Bygg- och anläggningsprogrammet inriktningarna husbyggnad och måleri Sågbäcksgymnasiet	Tofte största programmet, sjunde största yrkesprogrammet. Oförändrat antal senaste åren. Prognostiseras ha minskat behov av platser 2027	HUS+MÅL: Stort utbud i regionen och i klustret. Litet utbud i Stockholm och i Huddinge.	 <p>Medel antal förstahandssökanden. Antalet förstahandssökanden har ökat de senaste tre åren. Majoriteten av förstahandssökanden 2020 avser husbyggnad. Jämfört med andra skolor som erbjöd inriktningarna har Sågbäcksgymnasiet medel söktryck.</p>	 <p>Minskning av andel med gymnasieexamen och genomsnittlig betygspoäng de senaste åren. Lägre resultat jämfört med genomsnittet för riket.</p>
Ekonomiprogrammet inriktningarna ekonomi och juridik Huddingegymnasiet	Näst största programmet. Ökat senaste åren. Prognostiseras ha stort behov av platser 2027.	EK: Mycket stort utbud i regionen, Stockholm och Huddinge. Stort i klustret. JU: Stort utbud.	 <p>Stort antal förstahandssökanden. Relativt jämt antal förstahandssökanden de senaste åren. Jämn fördelning mellan inriktningarna 2020. Jämfört med andra skolor som erbjöd inriktningarna 2020 medel söktryck. Medel söktryck jämfört med kommunens skolor som erbjöd inriktningarna.</p>	 <p>Ökning av andel med gymnasieexamen och genomsnittligt betygsresultat de senaste åren. Huddingegymnasiet har andra högsta resultatet 2020 av de tre kommunala skolorna med studenter inom programmet. Lägre resultat jämfört med genomsnittet för riket.</p>

<p>Fordons- och transportprogrammet</p> <p>inriktningen personbil</p> <p>Sågbäcksgymnasiet</p>	<p>Nionde största programmet, fjärde största yrkesprogrammet.</p> <p>Minskat antal senaste åren.</p> <p>Prognostiseras ha minskat behov av platser 2027</p>	<p>PER: Stort utbud i klustret, litet urbud i gymnasierregionen, Stockholm och Huddinge.</p>	 <p>Litet antal förstahandssökanden. Antalet förstahandssökanden har minskat. Jämfört med andra skolor som erbjöd inriktningen har Sågbäcksgymnasiet lågt söktryck.</p>	<p>För få elever för att Skolverket ska redovisa statistik.</p>
<p>Hotell- och turismprogrammet</p> <p>inriktningarna hotell och konferens samt turism och resor</p> <p>Sågbäcksgymnasiet.</p> <p>Inriktningarna slås ihop från 2021.</p>	<p>Minsta programmet.</p> <p>Minskat antal senaste åren.</p> <p>Prognostiseras ha minskat behov av platser 2027</p>	<p>HOT: Litet utbud i regionen, Stockholm, klustret samt Huddinge.</p> <p>TUR: Litet urval i gymnasierregionen, Stockholm samt Huddinge. Inget urval i klustret</p>	 <p>Litet antal förstahandssökanden. Antalet förstahandssökanden har minskat 2020 jämfört med föregående år. Jämfört med andra skolor som erbjöd inriktningen har Sågbäcksgymnasiet medel (HOT) till lågt (TUR) söktryck.</p>	<p>För få elever för att Skolverket ska redovisa statistik.</p>
<p>Naturvetenskapsprogrammet,</p> <p>inriktning naturvetenskap</p> <p>Huddingegymnasiet</p>	<p>Tredje största programmet.</p> <p>Oförändrat senaste åren.</p> <p>Prognostiseras ha stort behov av platser 2027</p>	<p>NA: Mycket stort utbud.</p>	 <p>Medel antal förstahandssökanden. Söktrycket har minskat något de senaste åren. Jämfört med andra skolor som erbjöd inriktningen 2020 lågt söktryck. Lågt söktryck jämfört med kommunens skolor som erbjöd inriktningen.</p>	 <p>Ökning av andel med gymnasieexamen och genomsnittligt betygsresultat 2017-2019, men en marginell minskning 2020 för andel med gymnasieexamen. Huddingegymnasiet har andra högsta resultatet 2020 bland de tre kommunala skolorna med studenter inom programmet. Lägre resultat jämfört med genomsnittet för riket.</p>

<p>Restaurang- och livsmedels-programmet</p> <p>inriktningen kök och servering</p> <p>Sågbäcksgymnasiet.</p>	<p>Femtonde största programmet.</p> <p>Minskat antal senaste åren.</p> <p>Prognostiseras ha minskat behov av platser 2027</p>	<p>KÖK: Stort urval i gymnasierregionen och kluster syd. Litet urval i Stockholm och Huddinge.</p> <p>Litet antal förstahandssökanden. Antalet förstahandssökanden har minskat något de senaste året. Jämfört med andra skolor som erbjuder inriktningen har Sågbäcksgymnasiet medel söktryck.</p>	<p>För få elever för att Skolverket ska redovisa statistik.</p>
<p>Samhällsvetenskaps-programmet,</p> <p>inriktningarna beteende och samhällsvetenskap Huddinge gymnasiet</p> <p>inriktning beteende Sågbäcksgymnasiet</p>	<p>Största programmet.</p> <p>Oförändrat senaste åren.</p> <p>Prognostiseras ha stort behov av platser 2027</p>	<p>BE: Mycket stort utbud i klustret och i Huddinge. Stort utbud i gymnasierregionen och Stockholm.</p> <p>SA: Mycket stort utbud i Stockholm och i klustret, stort i gymnasierregionen och i Huddinge.</p> <p>Stort antal förstahandssökanden till Huddinge gymnasiet. Litet antal förstahandssökanden till Sågbäcksgymnasiet. Ökat antal förstahandssökanden de senaste året. Jämfört med andra skolor som erbjuder inriktningarna 2020 har Huddinge gymnasiet medel söktryck och Sågbäcksgymnasiet lågt söktryck. Detsamma gäller bland kommunens fyra skolor som erbjuder inriktningen.</p>	 <p>Ökning av andel med gymnasieexamen på Huddinge gymnasiet de tre senaste åren. Ökning av genomsnittlig betygspoäng från föregående år. Huddinge gymnasiet är andra högsta resultatet 2020 bland de tre kommunala skolorna med studenter. Skolan har lägre resultat jämfört med genomsnittet för riket. Sågbäcksgymnasiet har ännu inte haft någon studentkull.</p>
<p>Teknikprogrammet</p> <p>inriktningen informations- och medieteknik</p> <p>Huddinge gymnasiet</p>	<p>Fjärde största programmet.</p> <p>Oförändrat senaste åren.</p> <p>Prognostiseras ha stort behov av platser 2027</p>	<p>IN: Stort utbud.</p> <p>Medel antal förstahandssökanden. Minskat antal förstahandssökanden de senaste åren. Jämfört med andra skolor som erbjuder inriktningarna 2020 har Huddinge gymnasiet lågt söktryck. Detsamma gäller bland kommunens två skolor som erbjuder inriktningen.</p>	 <p>Marginell minskning av andel med gymnasieexamen och minskning av genomsnittlig betygspoäng sedan 2019. Huddinge gymnasiet har andra högsta resultatet 2020 bland de tre kommunala skolorna med studenter. Lägre resultat jämfört med genomsnittet för riket.</p>

i Programmet i regionen

Högskoleförberedande program	2016	2017	2018	2019	2020
Ekonomiprogrammet	3 931	4 365	4 785	5 137	5 456
Estetiska programmet	1 807	1 925	2 000	1 970	1 866
Humanistiska programmet	206	180	218	299	205
International Baccalaureate		199	215	178	174
Naturvetenskapsprogrammet	4 170	4 466	4 508	4 680	4 677
Samhällsvetenskapsprogrammet	4 711	5 143	5 373	5 641	5 863
Teknikprogrammet	2 163	2 299	2 464	2 519	2 453
Totalt	16 988	18 577	19 563	20 424	20 694

Positiv trend	Ökat antal	Likvärdigt antal	Minskat antal	Negativ trend
Ökat antal i 3 år	Ökat med 5% sedan föregående år	Samma antal +/- 5%	Minskat med 5% sedan föregående år	Minskat antal i 3 år

ii **Utbud** Antalet kommunala och fristående skolor som erbjuder utbildningen i gymnasierregionen, Stockholms stad, kluster syd (exkl Huddinge kommun) utifrån slutantagningen 2020. Lärling redovisas som en erbjuden utbildning, om lärling endast finns i en skola räknas det som en skola, om en skola erbjuder både skolförlagd och lärlingsutbildning räknas det också som en skola.

iii Söktryck och söktryck i förhållande till andra skolor som erbjuder utbildningen

Stort antal förstahandssökanden: ≤ 40, medel antal förstahandssökanden: 10-40, litet antal förstahandssökanden: 0-9.

Söktryck utifrån antalet förstahandssökanden vid den preliminära antagningen 2020 i jämförelse med andra kommunala och friskolor skolor som erbjud inriktningen av. Högt söktryck: Högsta fjärdedelen. Medel söktryck: Mitten +/- 25 %. Lågt söktryck: Lägsta fjärdedelen.

iv **Kunskapsresultat** Andel elever med gymnasieexamen av elever med avgångsbetyg samt genomsnittlig betygspoäng av elever med avgångsbetyg. Elever med avgångsbetyg är en elev som slutfört samtliga kurser i utbildningen med ett betyg. Statistik för 2017-2019 är officiell statistik från Skolverket med 2020 är kommunens egna preliminära statistik.

Yrkesprogram	2016	2017	2018	2019	2020
Bygg- och anläggningsprogrammet	399	406	431	399	418
Barn- och fritidsprogrammet	419	455	474	524	584
El- och energiprogrammet	1 016	1 058	1 110	1 157	1 194
Fordons- och transportprogrammet	404	435	487	565	556
Handels- och administrationsprogrammet	401	473	535	565	563
Hotell- och turismprogrammet	189	133	158	147	96
Hantverksprogrammet	418	441	443	420	420
Industritekniska programmet	74	102	110	100	102
Naturbruksprogrammet	433	507	535	479	517
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	311	306	324	303	282
VVS- och fastighetsprogrammet	214	198	214	215	197
Vård- och omsorgsprogrammet	389	379	460	425	367
Totalt	4 667	4 893	5 281	5 299	5 296

Mycket stort utbud	Stort utbud	Litet utbud	Inget utbud
Regionen: ≤ 60 Stockholm: ≤ 30 Kluster syd: ≤ 4 Huddinge: 4	Regionen: 20-59 Stockholm: 10-29 Kluster syd: 2-3 Huddinge: 2-3	Regionen: 1-19 Stockholm: 1-9 Kluster syd: 1 Huddinge: 1	Regionen: 0 Stockholm: 0 Kluster syd: 0 Huddinge: 0